

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

II. Károly király kedvezően nyilatkozott Palesztináról

A palesztinai román kereskedelmi kamara elnöke Z. A. Chelouche, aki Jaffából érkezett Bucurestibe azzal a céllal, hogy a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat rendezze. A kamara elnökét a király kihallgatáson fogadta. Károly király a beszélgetés folyamán meglepő tájékozottságot árult

el a palesztinai építéssel kapcsolatosan. Élénken érdeklődött az építés mai állásáról és szimpátiájának adott kifejezést a zsidók országépítő irányzatával szemben. Öfelsege végül kijelentette, hogy a romániai zsidóság jogai minden tekintetben védettek és megnyugtatta hogy így is marad a jövőben is.

A franciák megszüntetik a syriai és libanoni mandátumot?

Beyrut. A francia fő kormányzó rendeletet bocsátott ki, amelyben elrendeli, hogy írják össze mindazokat a katonai építkezéseket, amelyeket mint mandatárius hatalom végeztek a franciák és a költségeket írják azon országok terhére, amelyekre a mandátumjog szól. Ezeket az intézkedéseket mértékadó körök arra vonatkozó előkészületek-

nek veszik, hogy Franciaország megszünteti mandátumát e területek felett. Ehelyett kétoldalu megállapodást akar létesíteni Franciaország és Szyria-Libanon között. A „Mokkatam“ közli, hogy a syriai fő kormányzó rövidesen Párisba utazik, hogy ott Laval miniszterelnökkel tárgyaljon Szyria és Libanon jövőjét illetőleg.

Ismét bomba robbant Lembergben

Lembergől jelentik: Ismeretlen kezek már több ízben bombamerényletet követtek el zsidó intézmények ellen. Annak a háznak lépcsőházában, amelyben a „Hasachar“ zsidó sportklub és a „Kadimah“ cionista-revizionista szervezet helyiségei vannak, pokolgép robbant, amely rendkívül nagy károkat okozott. A 13 éves Emanuel Weber és a 14

esztendő Efraim Fortman súlyosan megsebesültek, számos más fiatalember könnyebben sebesült meg. Az épületben olyan károkat okozott a pokolgép, hogy az csaknem lakhatatlanná vált. A tetteseket éppen úgy, mint a régebbi merényleteknél, nem sikerült elfogni.

Palesztinában száztizezer cionista szavazott

A cionista munkások győztek Amerikában a kongresszusi választásoknál

New-York. Az Egyesült Államokban lezajlottak a XIX. cionista világkongresszusra a delegátusi választások. A teljes és végleges eredmény még nem ismeretes. Június 23-án, vasárnap 50.000 szavazatot adtak le, amelyből 22.500 a munkások listájára esett, 11.200 az általános cionistákra és 8000 a mizrachi listára. Ennek eredményeképpen a munkások 28, az általános cionisták 15 és a mizrachi 13 delegátust küldtek Luzernbe. Hír szerint az általános cionisták közül 85.000 sékelt váltottak ki, de ezek-

ből csupán 15 százalék szavazott le, viszont a munkások 70 százaléka járult az urnák elé. (Mostanig az általános cionisták, a Hadassahval együtt a delegátusok többségét képezték az USA-ban.)

Itt említjük meg, hogy dacára, annak, hogy a revizionisták távpartották magukat a szavazástól, Palesztinában 110.000 szavazatot adtak le a kongresszusi választásokra, ami rekordszám, mert eddig soha nem szavaztak ennyien Palesztinában.

DIKTATURA vagy békés együttműködés?

Erdélyben, Ruszinszkóban és Szlovenszkóban, a kánikulás napok fülledtségében hírek érkeznek, amelyek izgalmas gyűlésekről számolnak be. Ezeket a gyűléseket a hitközségek hívják egybe, hogy magasabb szervezetűeknek, az Irodának létalapjára megteremtsék, vagy eddigi munkáit tovább folytassák. Mig Pod-Ruszbán, a cseh-szlovák kormány által ujonnan engedélyezett ruzinszkói Iroda most tartotta alakulását, addig Erdélyben, már csak folytatólagos munkát végezett ugy az ortodoxok, mint a nyugati szertartású hitközségek felsőbb fóruma, az Iroda.

A ruzinszkói zsidóság eddig a bratislavai Iroda fennhatósága alá tartozott, de a „cár messzire van“ és a máramarosi havasok alján levő pod-ruszi zsidók jajkiáltása nem ért fel a felvidéki ideológiában és jó módban élő bratislavai zsidósághoz. Más mentalitás, más beállítottság, más felfogás és gazdasági vallási beállítottság választotta el a ruzinszkói zsidóságot a szlovákiától. Ezért történt azután, hogy az ungvári, munkácsi chusti stb. zsidó világi és egyházi vezetők egy új Iroda felállítását határozták el. Az új érdekképviselet nehéz harcok és súlyos nézeteltérések után a napokban megalkult és remélhetőleg áldásthöz lesz az ottlakó zsidóságra nézve.

Nálunk Erdélyben a Satumaren tartott occident hitközségeket magában foglaló Iroda tartotta nagyszabású kongresszusát. Itt a békés alkotó munka jegyében folytak a tárgyalások és ha „nyugati mentalitással“ is, tehát szalon formák s nem vehemens viták tüzeiben történik a határozatok hozatala, azért áldásthöz kell legyen a zsidóságnak ama rétegére, amelyet lehet kritizálni, lehet ortodox szempontból bírálni, de el kell mindenkinek ismerni, hogy a zsidóság becsüléséhez, méltóságának elismeréséhez sokban hozzájárulnak a környező népek körében.

Végre eljutottunk az orthodox hitközségek erdélyi ül-fórumához, az orthodox Központi Irodához. De mig a szélsőségesen vallásos pod-ruszi zsidóság új irodája egy „doktor“ elnöke alatt állt egybe és biztosították a világi tagok kellő befolyását, mig az erdélyi occidentek békés harmóniában egyesülnek a konstruktív munkára, addig az erdélyi ortodoxok szervezete, a lejtőn való lefelé siklás valamennyi tünetét mutatja. Mig a ruszinszkói világi tagok kellő súlyt és befolyást biztosítottak maguknak, holott a munkácsi, vagy ungvári főbbiek sem elnököztek „könnyű“ nagyságai a zsidóságnak, ad dig itt nálunk, a mi szűkebb pátriánkban azt látjuk, hogy lassankint megszűnik annak lehetősége is, hogy világi emberek egyáltalán beleszólhassanak az ügyek menetébe. Sőt tovább megyünk, amikor nyíltan konstatáljuk, hogy még az erdélyi tekintélyes rabbikarnak sincsen már semmi befolyása az Iroda menetére. Ott kimondott

szélső diktatura van és aki hüvös objektív-tással látja az ügyeket, kénytelen azt hangoztatni, hogy a jelek szerint ma az erdélyi zsidóságnak nincsen egyetlen más feladata sem, minthogy egy ember tulzó felhogásának hajtson térdet és fejet és nincs bebeszólása többé önmaga ügyeinek intézésében.

Holott ha végiglapozzuk az Irodák történetét, kezdve a régi magyarországi Irodán, vagy bármelyik külföldi hasonló intézménynél, azt kell észleljük, hogy nálunk nem volt soha kimondott „papi-hierarchia”. Nálunk nincs rabbi-kaszt, nálunk minden egyes tudós, jámbor és istenfélő ember fel-lephet a rabbiszékre és a világi ember, a ma gu zsidó beállítottságával mindenkor egyenrangú ellenfele volt, a rabbitekintélyt biztosító megtestesített főrabbinak. A rabbi a zsidó mult tanításai alapján nem más, mint primus inter pares, első az egyenlők között, de nem egy kasztnak képviselője amelynek joga volna terrort kifejtteni, legyűrni minden „kollégát” és pláne világi talmudikus tanokban is jártas férfiakat. Ezt a nagyszerű és a zsidó lényegét átérző és megfogó mentalitást most erőszakkal, chéremekkel és átkokkal akarják kiverni az erdélyi ortodox zsidóság tudatából. Csak egy Führer létezik, a kinek szava szent. Es csak az ő szava szent. Más rabbitekintély nincs, a világi ember az adófizetők ezreinek s pénzt adó tízezreinek szava nulla és az Iroda egy emberért van. Tragédia magvát hordja ez az imperatori elv a magvában és ha az erdélyi vallásos zsidóság nem ébred ennek a szerencsétlen állapotnak tudatára akkor csak két lehetőség létezik: vagy behódol minden feltétel nélkül és akkor a káosz és tervszerű tervszerűtlenség lesz urrá a zsidó közéleten vagy elismeri egy embernek kényuralmát.

De van még egy megoldás. És ez a helyes az egyedül célravezető: fogjon össze minden öntudatos egyházi és világi ortodox embere Erdélynek és vegye vissza a kezéből kicsavart hatalmat, amelyet az Iroda jelent. Ne degradálják le rabbijainkat és kutyába se vegyék hitközségeink vezetőit. Az erdélyi ortodoxia elég nagykorú és érett ahhoz, hogy ne hagyja magát az orránál fogva vezetni.

Tanuljunk a szlovenszkói, magyarországi, pod. ruszi zsidóságtól, ahol békés együtt működés van ahol az Irodák valóban „parlamentjei” az ottlakó zsidóságnak, egyházi kérdésekben. Legyen itt Erdélyben is végre vége a diktatorikus elveknek, mert ez előbb utóbb csak rosszra vezethet.

Ez a tanulsága három zsidó fórum legutóbbi megnyilatkozásának.

— Egy Hitler megbízott feltűnése Syriában és Palesztinában. Páris, A mult esztendőben a saar-vidéki harcok idején a „Westland” címen Reinartz nevű náci ágens intézte a támadásokat a zsidók ellen. Amint most a „Pariser Tageblatt” Berlinből értesül, új parancsot kapott Berlinton, amely szerint különleges megbízást kapott, Syriára és Palesztinára. A párisi ujság írja: kíváncsiak vagyunk arra, hogy az érdekelt hatalmak milyen fogadtatásban részesítik hitlerék titkos megbízottját a fennhatóságuk alatt álló országokban?”

BRATCA

BRATCA

FAMILIA PENSIO

A bihari havasok subalpin (700 m tenger színe felett) fekvésű nyaraló helye. Kitűnő ellátás, 11 holdas park, kiépített Körös-strand

a Familia Pensióban

folyóvíz, teljes városi komfort villanyvilágítás

Jutányos árak!

Antiszemita demonstráció Zürichben

Zürichből jelentik: A Dreigroschenoper” című modern operát adta elő a színházban egy prágai színtársulat amely demonstrációkra adott okot, a „frontisták” részéről. A merénylők a rendőrséget is kövél dobálták meg. A tüntetésnek antiszemita

jellege volt, mivel Brecht, a darab szerzője és Weil a komponista, a zsidó származásuk. Tizenkét „frontistát” letartóztattak de igazolás után szabadlábra helyezték őket.

A LENGYEL DIKTATURA ELNYOMJA A ZSIDÓKAT

A lengyel zsidóság nem kap elég parlamenti képviselőt Pogrom két városban — 3,500.000 zsidóra csupán öt zsidó képviselő jut

A lengyel sejm választójogi bizottságában a zsidó klub nevében dr. Rothenstreich képviselő a következőkben vázolta álláspontját: A lengyelországi zsidóság nemcsak azt követeli, hogy megfelelő képvisellel rendelkezzen a parlamentben, hanem ennek a képviselőnek olyanoknak is kell lenni, amelyhez bizalma is van. A legújabb törvényes rendelkezések szerint legjobb esetben öt választókerületben van kilátásuk arra, hogy a többséget megkapják, míg a 90 kerületben bizonyos, hogy üres kézzel távoznak. Így pl. Keletgaliciában 650.000 zsidó lélekre fog egy mandátum jutni, viszont a vilnai, lublini és byalisztoki vajdaságokban 1.200.000 zsidó lélek mandátum nélkül marad. A szenátusban pedig egyetlen egy zsidó szenátor sem lesz. A zsidóság úgy érzi, hogy számarányához viszonyítva, ez az öt lehetséges mandátum egy odadobott kő s az a lengyel zsidóság érzése, mintha teljesen megfosztották volna attól, hogy képvisellel rendelkezzen. Valamennyi párt vezetője megítette megjegyzéseit, többek között a nemzeti demokraták vezetője Wyniarsky ama nézetének adott kifejezést, hogy jó volna a zsidóknak saját választási kuriákat biztosítani. A zsidó klub megbízottja dr. Rothenstreich kifejtette, hogy az új választási rendszer nem veszi tekintetbe, hogy Lengyelországnak három és félmilliónyi zsidó lakossága van és olyan választási reformot kívánt, amely a proporcionalis rendszer alapján létesül.

A grodnói és suvalki pogromok

Varsó. Ideérkeztek azok a jelentések, a melyek azokról az atrocitásokról mentek a belügyminiszterhez, amelyek Grodnó és Suwalsky zsidó lakossága ellen irányultak. A grodnói hitközség gyászhatározat rendezett azon alkalmából, hogy a zsidók elleni támadások alatt a 21 éves Berezovsky Izrael nevű fiatal embert megölték. A hitközség elnöke Trop-Krinsky a megyilkolt koporsójánál beszédet tartott, amelyben többek között ezt mondotta: Mit akarnak tőlünk? Nem-e tesszünk meg mindent, hogy az ország boldogulását elősegítsük? Miért dobnak bennünket kövél, ahelyett, hogy kenyérral látnának el? De azért mi nem csüggedünk. A mi vérünk és a mi könnyeink megremegtetik a világot. Itt a meggyilkolt áldozattal szemben, annak nyitott sírjánál kiáltjuk világgá a mi régi Semá Jiszroel-unkat.

A grodnói polgármester Victor Miski szintén beszédet mondott, amelyet a lakossághoz intézett és amelyben panasolja, hogy mostanában olyan események történtek a városban, amelyre példa még nem volt, a nyugtalanság előidézésében sok fiatalkorú is részt vett. Az ifjúság tisztességtelen és megalázó ügyekbe keveredett csak azért, mert sötét elemek rabolni és zsákmányolni akartak. A fiatalság részvétele nélkül, a zavargásokat hamar letörtük volna. Ne engedjék a lengyel anyák, hogy gyermekeik, hasonló szegényteljes cselekedetekkel bepiszkítsák magukat.

Ugyancsak varsói jelentések szerint Va-

lery Slavek ezredes miniszterelnök egy órási kihallgatáson fogadta a zsidó parlamenti klub képviselőit, dr. Rosmarint és Hartglas ügyvédet, volt képviselőt. A kihallgatás folyamán meg tárgyalásra kerültek a zsidóság kívánságai az új választási reformmal kapcsolatban és a zsidó-lengyel kapcsolatok is.

A varsói anti-hitler komitét feloszlatták

Varsóból jelentik: A rendőrség váratlanul megjelent a zsidó-lengyel antihitler komitét központi irodájában és lefoglalta az összes iratokat, amelyeket ott talált lepecsételte az irodát és a komitét feloszlatoznak jelentette ki. Az intézkedés nagyon kellemetlen benyomást keltett a lengyelországi zsidóság körében. Ez a bizottság vezette eddig igen eredményesen a hitlerellenes bojkottmozgalmat Lengyelországban. Ugy vélik, hogy az intézkedés annak a baráti viszonynak következménye, amely a lengyel és német kormányok között fennáll.

Palesztinának japán áruimportjáról tárgyaltak Genfben

Genfben jelentik: A Népszövetség állandó mandátum bizottsága most fejezte be 27. ülési tanácskozását. Ezen az ülésen rendkívül érdekes, Palesztinát közelről érdeklő kérdések is szőnyegre kerültek. Felmerült az a kérdés, hogy vajjon Japánt megilletik-e azok a gazdasági előjogok Palesztinában, mint mandatárius területen, amelyek a szabályok szerint kizárólag olyan országot illetik meg, melyek jogérvényes tagjai a Népszövetségnek. Japán ez év márciusa óta nem tagja már a Népszövetségnek, ennél fogva azok a „legtöbb kedvezmény” klauzulák (economic equaliti) nem vonatkoznak már rája. Ez annál is fontosabb kérdés, mert Palesztina importja Japánból folyton növekedik, viszont a Japán felé tendáló export egyenlő semmivel. 1933-ban még csak 349-859 fontot importált Palesztina Japánból, de már 1934-ben 582.000 fontra emelkedett ez az összeg, amely az összimportnak 4%-át teszi ki. A Palesztina mandátum minden népszövetségi tagnak megadja a legtöbb kedvezmény jogát de mert most már nem tag, így nem élhet többé ezzel a kedvezménnyel. Ezt a kérdést most vetették fel először, de megoldást még nem nyert. A kérdés végleges rendezése az őszi ülésszakra marad.

Ma az arányosságot tekintjük a legfőbb szépségnek

s majdnem a legtöbb természet aránytalan méretű. A fűző hivatása ezt eltüntetni s modern formát adni hogy zavartalanul mutakozhasson meg strandon is. Különlegességek készítésében elsőrangú specialista Kovács Tándorné (Nilgesz-telep).

HETI GLOSSZÁK

Az olasz-abessziniai konfliktus és a zsidóság

Hát lehetséges volna — kérdezzük — hogy legyen valami, vagyis történesség valami ezen a világon, amelyben mi zsidók „nem vagyunk benne”? Északafrikában van egy ország. Háromszor olyan nagy, mint a jelenlegi Románia, lakosságának száma azonban kevés. És e kevés lakos közül is kiválaszthatunk 50.000 olyan embert — akik zsidóknak tartják magukat. Ezek az úgynevezett falasák. Most, hogy az egész világ érdeklődésének homlokterébe került ez a háborus konfliktus, amely több mint valószínűleg kitörőben van a két ország között a falasákra is rátereli a figyelmet.

Mit is tudunk a falasákról? Azt, hogy hogyan kerültek Abessziniába, nem lehet kikutatni. A mondák szerint Abessziniá első uralkodója Salamon királytól és Sábé királynőjétől származik. Ez a gyermek a zsidó vallás szellemében nőtt fel és Menelik I. néven a jeruzsálemi templom idején ott is koronázták meg és Zadok főpap Asarja nevű fiával, meg 12 pappal vitte magával a zsidó vallást Abessziniába.

Az abessziniai zsidókról az első hírt Bruce Jakob nevű angol tudós hozta Európába, aki 1768-tól 1774-ig élt ott, tehát hat évig. 1867-ben az Alliance Israelite Universelle megbízásából Halévy József nevű hírneves orientalista kereste fel Abessziniát, majd tanítványa Jaques Feitlovits két expedíciót is végzett oda, a falasák világának megismerésére. Egyiket 1904—5-ben, a másikat 1908—9-ben. Sajnos 1870-ben, amikor megszállták Páris, Halévy által gyűjtött rendkívül értékes anyag elveszett és megsemmisült. Csak egy ge-ez nyelven írott ima maradt fenn, amit azután meg is jelentetett. Halévy szerint a falasák „rossz”-nak neveznek minden idegent és az idegeket minden tekintetben igyekeznek félrevezetni. Ezért van az, hogy számos utazó

Gondtalanul napozni

lebarnulni, lég- és napfürdőzni csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekente magát Nivea crémrel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínű lesz föle bőre.

Levegőre és napra csak **NIVEÁ**-val

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lef / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lef

Beforsdori & Co. S. A. R., Braşov

ellentétes megfigyeléseket eszközölt ezen a földrészen és a falasáknál. Az újabbkori tudósok szerint a falasák két uton kerültek Abessziniába. Az egyik: északról jöttek volna Egyiptomból, miután Etiopia utolsó királyát legyőzték, a másik rész pedig délről vándorolt oda, Arábiából. Sok évszázadon át üldözték vallásukat.

A falasák fekete hajuk és nagyobbak mint a többi benszülöttek. Főfoglalkozásuk kézműipar és földművelés. Kovácsok, agyagosok, kőművesek stb. Sohasem esznek nyers húst, mint ahogy a benszülötteknél szokás. A falasák előkelő osztályát „nezirim”-nek nevezik, a „kohániták” és „debterák”. Ezek olyanok, mint a régi kohénok, ők végzik az istentiszteleteket és tanítják a gyerekeket. A falasák szombatot tartanak Jeruzsálem ujjáépítéséért imádkoznak és végtelenül tisztelik. Vallási életüket a holdhónap szerint osztják be, míg világi életüket a nap hónapok szerint. Minden négy évben szökőévet tartanak. Öt hónap nevét az arameus szerint mondják, így a Nissan náluk Lisan, a Tammus náluk Tumat, az Elult Luhak és a Tisrit Tesran-nak. Pénszachot például úgy ünneplik, hogy a hónap 13-ik napja szigorú böjt, 14-én estefelé áldozatot vágnak az imaházban. A maceszt „kita”-nak hívják. Szombatot tartanak. Sebutot is mint a törvényadás napját megtartják. Viszont Tisrit, bár a „fuvás hónapjának” nevezik, nem tartják a Roshasonot. Sok böjtnapjuk van, de azt „nezirim” azaz a paposztály tartja. Templomaikat „madsid”-nak hívják, mintha mosék volnának, ezekben van egy szentély és a szentek szentje. Az ajtóknál áll két urna,

az egyikben a „veres borju” hamuja (a poro aduma maradványa) a másikon pedig tiszta a víz. A kő-oltárokon áldozatokat mutatnak be. A falasák egyneűek és a házasság tisztaságára szigorúan ügyelnek. Az állatokat rituálisan vágatják, de a húsos és tejes közötti különbséget nem ismerik. A falasák általában egészen másképpen ismerik a zsidó törvényeket mint mi. Etiopiai nyelven beszélnek, amely a szemtanylevek egyike. Számuk folyton kevesbedik. Sokan áttértek a misszionáriusok befolyására a keresztény hitre, az utóbbi évtizedekben. Sok faluban és városban, ahol a múlt század 60-as éveiben még nagy hitközséget alkottak, ma már teljesen megszűntek. Eritreában, amely olasz fennhatóság alatt áll és ahonnan most a hadműveleteket az olaszok irányítani fogják, létezik egy tanítóképezde, amelyet Feitlovits befolyására alapítottak, ahol a falasák részére szükséges tanítókat képezik ki. Ki tudja milyen keserves sors vár most ezekre a „távoli rokonainkra” akik feketék és furcsák, de ahogy ők állítják és ahogy valószínű is — mégis zsidók!

In memoriam: Frank von Mendelsohn

A német Mendelsohn család két híreséget adott a világnak. Az egyik Mendelsohn Mozes a filozofus, a másik Mendelsohn Félix, a muzsikus. De ezeken kívül még számos munkás tagot a társadalomnak. Ezt mondotta körülbelül a most elhunyt Franz von Mendelsohn 1929-ben, ami-

S. R. AGNON:

A HALÁLTÁNC

„A szerelmesek és kedvesek, kik életükben és halálukban nem váltak el...”

Sámuel 2, 1.

Lengyelország sarkában fekszik egy kis városka és a kis város végén áll az öreg ódon templom. A templom mellett négy rófnai domb és vérpírós füvek nőnek a dombból. Menyegzőt nem állítanak fel ott. Vőlegények ujjongásának hangja nem hallatszik ott. És Aharon főpap ivadéka nem lépnek erre a dombra a mai napig. S miért nem lépnek kohániták erre a dombra és miért nem állítanak ott fel menyegzőt? Elmondom nektek.

Hajdani időkben lakott abban a városban egy hűséges lelkű dúsgazdag ember. Ennek volt egyetlen leánya, gyengéd és finom, szép, mint a nap, tiszta mint a hold. És midőn elérkezett az idő, szerelemnek ideje, talált részére a nemes gazdag egy Tórában és istenfélelemben kiváló ifjút. És menyegzőt állított Mózes és Izráel törvénye szerint, a nagytemplom mellett, sok díszszel, ékességgel, ahogy Isten jóságos kezének áldásából tellett. Nagy lakomát rendezett a gazdag a város szegényeinek és sok zenészt hívott a vőlegény és menyasszony megörvendezésére. És minthogy drága volt a szemében egyetlen leányának, elkezdte, eljárt az ország fejénél, hogy megengedje neki, hogy menyegzője napján menyegzőt vegyen fel, ami tilos volt Izráel szent gyülekezetében, mert pusztítást és gyűlöletet okoz és fogyasztja Izráelnek

pénzét. És midőn elküldték az ország fejéhez az alázas kérelmet és a fejedelemszasszonynak az ajándékot, az ország ura jókivánságát küldötte neki, szerencsét és áldást, de a selyemruhát nem engedte meg, hogy „át ne törjék a kerítést”. A gazdag ember hívei lehorgasztották a fejüket és az asszonyok, a menyasszony rokonai és harátnői keserű panaszbán törtek ki az ország fejének igazságtalansága fölött, hogy nem engedte, hogy diszes selyemruhát öltösnön menyegzője napján. A drága gazdag nem zúgolódott az ország vezére ellen, de kezének mozdulatából látható volt, hogy szíve nincs megelégedve a tilalommal. És szólt: Az én lányom szép és jámbor menyasszony egyszerű ruhában is. Ruhák miatt nem halasztanak el esküvőt, a győzelem pedig Istennek a dolga. Holdtöltekor megtartották a menyegzőt vidámsággal és dalokkal, dobbal és hárfával. A drága ruhákat, a selyemruhákat pedig megváltották pénzzel és a pénzt odaadta szegény menyasszonyok kiházásására. A lakodalom nagy díszszel és ékességgel történt, örömmel és dallal, dobbal és hárfával, ahogy az Isten jóságos kezének áldásából tellett.

Röviden: Menyegzőt alá vezették a vőlegényt és a menyasszonyt. A város előkelőségei kendőt borítottak a menyasszony fejére és a vőfélyek fehér ruhába öltöztették a vőlegényt, friss hamut hintettek a fejére, a tefilin helyére. A szem könnyeket hullat Jeruzsálemért, mely tűzben hamvadt el és a szív megtérésére indul a halál napjának emlékéen. Röviden: A vőlegény áll a menyegző alatt és a nászasszonyok vezetik a menyasszonyt. A vőfélyek eléje mennek, közelednek feléje és visszalépnek és a nász-

asszonyok körüljárják a menyasszonnyal a vőlegényt háromszor. A kántor a fülére emeli a jobbkezét és hüvelykujját a gégejére illesztve énekl: „S ő mint vőlegény, aki a menyegzőt alól jó” és az énekesgédék mind dalba kezdenek, gyerekek, asszonyok jönnek, minden uccából, sarokból, hogy lássák a vőlegény és menyasszony ruháit. Ott álltak a menyegző alatt és ime, kis felhő közeledik, a város széle felől. És felemelték szemeiket és láttak lovat lovasával. És a nászapa rokonai szóltak: Ime, az ország fejedelme külön futárt küld, hogy megengedje a selyemruhákat. S felelt a nászapa rokonainak: Nem lehet. Világosan írva vagy: „hogy át ne törjék a kerítést”. A rendelet rendelet marad. De ha hozzánk jut a futár, nem lehet más, minthogy a vőlegény mestere küldi neki a Morénu-oklevelet ékességül örömeinek napjára. És hallgatott szét és gondolta szívében: Az én leánycm szép, ha egyszerűek is a ruhái. De kezének mozdulatából látható volt, hogy szíve nem békélt meg a ruha rendeletével. A vőlegény pedig vette a gyűrűt, reállesztette a menyasszony ujjára és szólt: „Ime, te nekem vagy szentelve”. És a meghívott férfiak és a meghívott asszonyok, az egész nép, kik köröskörül állottak, kiáltották: „Mazal tov”. És a vőlegény széttörte az üvegserleget a Pusztulás emlékéül és felolvasták a házasságlevelet és az asszonyok egymásba karoltak és táncra perüültek. És két fonott kalácsot fogtak a kezükbe és dobogtak a kalácsokkal maguk előtt. Az egyik mondotta: Vőlegény hasonlatos a királyhoz. A másik mondotta: Szép és jámbor menyasszony. És a körülállók ismételték: „Mazal tov, mazal tov!” A menyasz-

kor Moses Mendelsohn 200. születésnapját ünnepelték Dessauban. Annak a Mendelsohnnak, aki korszakot jelentett, aki filozófus volt és a biblia első német fordítója. Akkor 1929-ben összegyűltek zsidók és keresztények a wörltzi gyönyörű szép zsinagógában, amelyet Frigyes Ferenc herceg emeltetett parkja közepén, a „zsidóinak”. Aki pedig annak idején az emlékhelyet tartotta Franz von Mendelsohn, az Urak házának volt tagja, a berlini kereskedelmi és iparkamara elnöke és seniorchefje a Mendelsohn et Co. bankháznak. De a zsidó közösségnek már nem volt akkor tagja. Tanulságos és a mai német zsidó viszonyok között még inkább elgondolkasztó az az ut, amelyet a Mendelsohnok tettek, ükapjuktól — Franz von Mendelsohnig. Mendelsohn Mózes még gyermekei kedvéért fordította le a biblia ötkönyvét németre és nekik akarta egyengetni az utat az emancipáció felé. 200 évvel ezelőtt született, 150 évig hatott és most rombadőlt egész terve életműve, mert az egyéni asszimiláció csődöt mondott, még akkor is, ha keresztényekké váltak utódai. Mendelsohn Ábrahám még egykor azt írta Fanny leányának „a kereszténység a legtöbb erkölcsös ember vallása”. Így távol állott Franz is a régi ősi zsidó vallástól, amilyen messiás állott már apja és nagyapja, aki Mendelsohn Mózes József nevű fia volt. De amint a berlini lapok írják, amikor adni kellett, mindig megnyilvánul a zsidó szív benne. Még megérte az asszimiláló csődjét, megérte a kikeresztelkedett zsidók sors-tragédiáját és most elment ő is, a gleichsachtaltól keserves, gonosz és kérérlhetetlen hazából, amely a Mendelsohn családnak mindent nyújtott — de végül visszakergette őket is — a gettóba. Mozes Mendelsohn szobra pedig a dessau-i főtérről a zsidó temetőbe vándorolt.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben

KATZ orth. kóser **restaurant**

București, s/r. Carol 32. I. emelet

Ahol a Tóra nevében -- széjjelszakítják a Tórát

Nem tagadtuk le sohasem, egy percre sem, hogy a satui caddik áldásthozó működése, holmi egyszerű országhatároknál megállhat. Egy ilyen potenciális erőnek messzire ható ereje van és vannak a zsidó életnek, olyan szigetei, ahol termékeny talajra talált az ő idvezítő tana, annak a „rodéf solem“-nak hangos hirdetése, amelyről napról-napra meggyőződhetünk. Itt van például a jugoszláviai Zenta hitközsége. Ott nagyszerűen előkészített talajra talált az a chassidizmus, amelynek egy töredéke életideáljának tekinti Teitelbaum Joél satmari rórabbit. Ebben a szefárd hitközségben állandóan olyan veszekedések vannak, amelyekben gyönyörűsége telhetik mindenkinek, amit ha nem zsidók, akkor Texasban, ha zsidók, akkor Satmaron, vagy Careiben találhatnak csak meg szerte a világon. Zentán is vannak „tradícióhú” verekedések amelyek például abban is megnyilvánulnak, hogy nem tudnak megegyezni abban, hogy ki legyen a hitközségi elnök. Számosan vannak, akik erre a tisztségre kiválóan alkalmasnak találják magukat. Viszont, aki magát jó elnöknek tartja, nem tartja jónak a másikat még gabbenak sem. Így például nemrégiben az történt, hogy Ehrenfeld Sámuel felment a Tórához mint gabbe. Erre a magát elnöknek ismerő Stark Herman felment és le akarta kergetni, s. k. a gabbet posztjáról. Ebben segített neki Kronik nevű sógora (Kronique scandaleuse!) Miközben verekedtek, leesett a Tóra és kettészakadt. Még a Tórát is elszakították, vallásos hívei a satui szentnek, mert nem tartják alkalmasnak egymást, mint ros-hakohol, vagy mint gabbe. Wie die alte brummen, so die jungen summen. Ahogy látják mesterüktől, úgy csinálják ők is. De egy lépéssel tovább is mennének. Egy lépéssel, hogy reng tőle a zentai templom és a Tóra is kettészakad. Most aztán bőjtölnek, a megszentelt Tóra miatt. Ugy szeretik Zentán a Tórát, hogy a nagy szeretetben össze is szakítják. Mindegyik azt akarja, hogy csak ő tartsa — a kezében. Miért nem tartják a — szívükben

Biblia a bíróság előtt

Sparrow Robertson, az ismert amerikai sportújságíró, érdekes per középpontjában állt a newyorki bíróság előtt.

Egy árverésen öt dollárért hatalmas ládát vásárolt Robertson, melynek tartalmát nem ismerte. Utóbb kitudt, hogy ötezer biblia volt benne, hártypapírra nyomva, kis zsebalakban...

Mit tesz egy élelmes amerikai ötezer bibliával? Hirdetést tesz közé a lapokban ezzel a szöveggel:

Eladó!

Könyv, melyre minden sportolónak szüksége van

Csak egy dollár!

Beküldendő Sparrow Robertsonnak.

A dollárok befizetési lapon, postacsekken, pénzeslevélben, bélyegben, minden alakban önzöltek az élelmes hirdetőhöz. A megrendelők postafordultával megkapták a könyvet, melyre „minden sportolónak szüksége van.”

A rendelők azonban sport-tankönyvet vártak az ismert sportírótól és rászedve érezték magukat, ezért bírósághoz fordultak.

Robertson azonban a bíróság a vád alól felmentette. Az ítélet megállapította, hogy a bibliára valóban „minden sportolónak szüksége van.”

Amerika hefekig nevetett Robertson bibliáin és maga Robertson is jót nevetett, mert neki ez nemcsak jó tréfa volt, de — jó üzlet is....

Fürdőszoba berendezések,

fürdőkád kazán, Fayence mosdók, closet csészék I-a minőségben és mindennemű vasárucikkek jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piața Mihai Viteazul No. 4-a. TELEFON: 973

szony lesütötte két tiszta szemét a földre. Ki lovagol ott a lovón? Mint sulyos szikla árnyéka terül el az árnyék közte és a völgegy között. A lovas közeledett a menyegző helyéhez és látták, hogy a gróf az. És megremegtek a város vénei és szóltak: Béke legyen a jöveteleddel, mert ünnepnapra érkezél. És meghajlottak előtte és hoztak kenyeret és bort és szóltak hozzá: árázd reánk arcod fényét, urunk és fogadd áldásainkat. Különféle hal is van, bő lakomák, mert lakodalmat ülünk ma. Szolgád férjhez adja egyetlen leányát a kiváló ifjúhoz, aki itt áll előtted, hogy sütkérezzen arcod fényében, urunk. A gróf nem hallgatott reájuk, nem figyelt a szavakra. És látta a menyasszonyt a gyöngye fiu jobbán és majd lecsuszott a lováról, mert szépsége megütötte a szívét és ereinek vére magzavarodott. Mozogva mozog a kard és imbolyog a derekán, mint a részeg és megcsendül csizmájának sarkantyúin. És fölébredt a gróf, mint aki a bort rázza a magáról, fölemelte a kardját és reálendítette a völgegyre és megölte a menyasszonyt pedig felkapta a lovára és repült vele a kastélyába. A völgegy a földre bukott, szomorú mosoly lebeg az ajkán. Némán nyújtja ki karját, hogy táncba induljon menyasszonyával. Kövér édes nedvesség a torkában. A nyaka még összehúzódott és a nyakából szivárgott az élete. Kiirtódott a mosoly ajkai körül és nyelve megdermedt szájában. És némán emeli föl szeméit menyasszonya felé, de menyasszonyát nem látja. A vére a szemébe csurog és a vérében vonaglik. A völgegy meghalt. A nagytemplom előtt fekszik halottan. Nyakából csurog a vér ruhájának fehérségére. Lakodal-

mi ruhára. A menyasszony nincs többé mert elvette őt a gróf. Kiáltott a leány, de nem volt segítő. A menyegző rudjai riestek a vőfélyek kezeiből és Isten rettegése szállott a megmenekült maradékra. Mit lehet tenni. Az Isten adta, Isten elvette. Nem menyegzői lakomára jöttek, hanem halott temetésére jöttek. A menyegző rudjai kihullottak a vőfélyek kezeiből és a vőfélyek elmentek keserűen, szívük haragjával és hoztak ásót és kapát. És fölkeltek és vitték a völgegy holttestét és eltemették. Ott, ahol a vére omlott, ott temették el, a nagytemplom mellett. És eltemették őt ruhájában, lakodalmának ruháiban, a fehér kiltiben, mely szennyes lett a vértől és a cipőiben, hogy földézzék a haragot és az égi bosszút. És a bort, amelyet átítatott a vér, fölásták ásóval, kapával és eltemették vele. És lett a menyegző a sirja és öröme örök bánat. És jártak egész éjjel és sirtak. És gyászolták őt és menyasszonyát sok napokig. De ő sem töltött sok napot a gróf kastélyában, mert nem akart hűtlenné lenni Izrael Istenéhez. És járt sujtva és szomorkodva bánatának fájdalmával.

S történt egy napon és a gróf kiment kastélyából vadra vadászni. S ekkor kinézett az ablakon, amely a város felé tekint. És látta a nagytemplom tájkát, ahol a menyegzője állt. És visszagondolt ifjú szerelmére, az esküvő napjára, midőn ott állott a völgegy jobbán a nagytemplom mellett. Vágtat lován a lovas, vágtat a menyegző felé. Az ország rabbiának követé kezében a Mórentu-okmány. A vőfélyek tapsolnak kezeikkel és kiáltoznak: „Völgegyen hasonló a királyhoz” és a nászasszonyok tapsolnak kalácsaikkal és kiált-

ják: „Szép jámbor menyasszony”. És az egész nép áll körül és kiáltja: „Mazal tov, mazal tov!” Ki lovagol ott a lován? Mint nehéz szikla árnyéka nehezedik szívére. A menyegző megremeg a feje fölött és rudjai a földre esnek. És lerogyott, mert megfordult benne a szive. És amikor haldokolt, beszélni kezdtek a körülötte állók: iné, az ur, hazajött a vadászból. S ő nem felelt és nem figyelt a lelke. És szólt: Hozzák el a menyegzői ruhát, amelyet viseltem, mikor idejöttem. És elhozták neki a menyegzői ruháját, amely ékesítette őt, midőn a kastélyba jött. És a cselédleány felöltöztette ruhájába. Erőlködik, hogy fölkeljen és táncra induljon. És megjött a gróf a vadászból, ruhája piros volt a vértől. És ijedtében eldobta kezéből a vadat mert ő kilehelte a lelkét és meghalt. És a gróf sirt ásott neki az idegen Isten sirjai között. És mentek a szolgálai és udvarának népe és felemelték őt és eltemették az idegen Isten sirjai között. És éjjelente, éjjelkor, mikor másodsor szolt a kakas és a csillagok felváltják egymást az égen, némán megnyilik egy sir az idegen Isten sirjai között: és egy fehérbeburkolt asszony száll föl az éj rejtekébe. Fátyolba borítja az arcát az éjjeli órségtől való félelmében és bánatosan szomorúsággal lépked a nagytemplom felé. Akkor felszáll sirjából a halott völgegy, akinek vérét ontották a menyegzője alatt. Az éjszaka rejtekében ki nyújtja karját, szívéhez öleli menyasszonyát és együtt táncolják a Halál táncát. Azért nem lépnek a kohaniták arra a dombra és nem állítanak fel menyegzőt ott mind mai napig.

Nincs központi irodája az erdélyi orth. zsidóságnak

Első és legfontosabb kérdésünk, amely kiindulópontja mindannak, amit később elmondhatunk és megírni erkölcsi kötelességünk: van-e avagy nincs központi irodája az erdélyi zsidóságnak? Nem destrukció ez, mégha az „érdekeltek“ annak is próbálják feltüntetni, hanem inkább jalkiáltás, amely minden erdélyi vallásos érzelmi zsidóhoz szól, amikor kérjük: Van-e megfelelő szervezete és érdekvédelme az erdélyi ortodoxiának? Van, vagy nincs? Bátran és felelősségünk teljes tudatában állítjuk — hogy nincsen! Amit ma erdélyi orth. zsidó Központi Iroda néven ismerünk, az már régen megszűnt annak lenni, aminek indult és aminek lenni kellene. Nem hasonlít ez már ahhoz a szervhez még árnyalatban sem, amiből született. Nem hasonlít sem a budapesti sem a szlovenszki Irodákhoz, amelyek valóban az illetékes faktorok szervezkedése, az orthodox érdekek hathatós védelmére. Ott van reprezentábilis szerv, amelyre megfelelő tisztelettel néznek a kormánykörök és amelyek autoritásukkal felette állnak azoknak az elkerülhetetlen torzsalkodásoknak, amelyek a „keménynyaku nép“ szervezetén belül elkerülhetetlenül előfordulnak. Nálunk Erdélyben más a helyzet. Itt a viták és hitközségi ellentéteknek nem oltója az Iroda, hanem elősegítője és hathatós istápolója. Itt minden ellentétnek szülőanyja az Iroda, amely nem épít, hanem rombol, nem felette áll a vitáknak, hanem intrikus és aktiv felbujtója, minden csunya harcnak és vitának, amely az erdélyi zsidóságban általában és az egyes hitközségekben is dúl. Mindezt természetesen az illetékes kormányhatósági szervek is látják és figyelik. Innen van aztán, hogy sokszor komoly zsidó ügyekben is, teljesen erőtlenség a Központi Iroda intervenciója, mivel a hatóságok sem tekintik az erdélyi ortodox zsidóság és hitközségek igazi reprezentánsának.

Mi ennek az oka?

Már többször kifejtettük és most a továbbiak megérthetése szempontjából csak ismételtjük, hogy az erdélyi Központi Iroda, régen elkanyarodott az igazi ortodoxiától, nem képviseli az erdélyi orth. zsidóságot, sem kifelé a hatósági fórumok előtt, sem befelé, avagy más ritusokkal szemben. Ott ma már egyetlen komoly és nagy orth. hitközség rabbija sem vesz aktív részt a hitközségek vezetői is eltávolodnak attól a gondolatától, hogy ott keressenek jogvédelmet, ahol arra egyáltalán nem számíthatnak.

Az Irodát elhagyták már, illetve inkább elmenekültek tőle mindazok, akik valóban érdekvédelmesek annak az ideálnak amelyet ORTODOXIÁNAK neveznek, a szónak nemesebb értelmezésében. Abban a megvilágításban és abban a lényegben amelyet a németországi vallásos zsidóság Samson Raphael Hirsch nyomdokain kezdeményezett és régi magyarországi vallásos zsidóság oly mélyen és nagystíliú megvalósított. Ma már ez a kulturortodoxia azt tapasztalhatja minden kétséget kizáróan hogy azok, akik a vezetői az erdélyi vallásos zsidóságnak, régen elkanyarodtak az igazi ortodoxiától. Az intézményes tradíciókhoz való ragaszkodásnak Irodában való tömörülését a gyakorlatban teljes mértékben negligálja az a

kis csoport, amelynek élén az erdélyi új chassidizmus tévtanainak egyéni érdeket szolgáló reprezentánsa ráerőszakolja akaratát erre a szervezetre. Az erdélyi zsidóság túlnyomó askenázi többsége szemleséjű és két ségekkel szívében láthatja, hogy az Iroda ma már nem más,

mint Teitelbaum Joel satumarei főrabbi kis, erőszakos csapatának expozi-turája.

A nagy ortodox hitközségek főabbijai és vezetői régen távortartják már magukat ettől a szervtől, mert benne nem védelmüket látják, hanem elgáncsolójukat. Nem mindegyik felett álló fórumot, hanem a gyűlölködések maghittóját. Ahogy a simleul silvaniai, cluji, oradeai, sighetii, deji, timisoarai, brasovi, halmi, reghini, baia marei stb. főabbik távortartják magukat, intőjele arra, hogy mindenben igazunk van, mert inkább kivonják magukat a vezetés alól, semhogy keserű szívvel és még keserűbb tapasztalatokkal semmi egyébnek ne használtassanak fel, mint eszközöknek azok kezében, akik önszervezetek szolgálatába állították az Irodát. Ma már az Iroda nem más, mint vetülete annak az ádáz és néma harcnak, amelyet a jóizlésű és európai modorhoz szokott ortodox mentalitás folytat az ál-chassidizmussal szemben, amelynek nincsenek meggondolási, nincsenek skrupulusai, nincsen ideáljai, csak egy fűhreri akarat van, amelyet a satumarei „fűhrer“ oktrojál, illetőleg akar ráerőszakolni az erdélyi vallásos felfogású zsidóságra. Aki annak ellenállni, vagy meggondolástól ellentmondani merészel, az elkészülhet arra, hogy hamar elnémitják.

Nyíltan és bátran megmondjuk, hogy az erdélyi ortodoxiának nem képviselője az Iroda! Nem képviseli és nem is képviselheti azt a mai Iroda, mely nem egyéb, mint Teitelbaum Joel szabad akaratának aláztos végrehajtója. Aki figyeli az Iroda tevékenységét az utóbbi években úgy kétségtelenül megállapíthatja, hogy az semilyen tekintetben

nem reprezentálja az erdélyi intelligens, tradíciójú zsidóságot.

Nincs a zsidó életnek egyetlen olyan közéleti megnyilvánulása, amelyre ne nyomta volna rá végzetes bélyegét a satumarei terror. Látható volt ez a legutóbbi cluji választmányi ülésen is, ahol néhány olyan rabbi vett részt, akik kis minjánji hitközségeket képviselnek, és nem is tagjai az országos választmánynak. De ha valakire rámondja Teitelbaum Joel főrabbi, hogy „jó“, akkor nem néznek legalitást és nem néznek semmi mást. Akkor nincs alapszabály, nincs jog és nincs törvényesség, mert ő nem irott paragrafusok alapján, hanem „szükségrendelettel“ kormányoz és az Iroda ennek végrehajtó szerve.

Mi történt az Agudasz Jisroel beadványával?

Eklatáns példa arra a furcsa és lehetetlen atmoszférára amely most az Irodában uralkodik, annak a beadványnak a sorsa, amelyet a cluji Agudasz Jisroel nyújtott be az Irodához. Támogatást kért, erkölcsi és anyagi érdekekben, hogy a mostani hachsara mozgalmat elősegítsék. Elvégre ez a legszebb és legaktuálisabb teendője minden zsidó közületnek hogy minden erejével támogassa azok előkészítését akik Palesztinában vallásos zsidó életet akarnak élni. Magasztos szép feladat egy ilyen fiataloságnak minden tekintetben való támogatása. A beadvány felsorolja mindazokat a gáncokat és caddikimeket akik évtizedek óta

Drágul a szövet

de még olcsón vehet

DEUTSCH Posztóáruház

**hatalmas szövetraktárból.
Legdivatosabb szövetek,
Eredeti Tropical minden színben.
Buret, kaki és színes vásznak.
Fehér, szürke és nyári nadrág-
anyagok.**

istápolói és lelkes hívei az Agudasz Jisroel mozgalomnak, kezdve a híres gerer rebbetől mindazokig, akik a vallásos zsidóság elismert nagyjai és támogatják a mozgalmat. De amikor most Clujon Szofer targu-muresi főrabbi megkérdezte az Iroda ülésén, hogy gondoskodtak-e arról, hogy ezek az ifjak valóban a vallás szellemében éljenek és dolgozzanak, akkor

Teitelbaum Joel főrabbi

a lehető legirónikusabb hangon aposztrofálta mindazokat a nagy ortodox nagyságokat akiknek legnagyobb bűne, hogy mernek kulturortodoxok lenni és a jisiv érdekében tervszerűen dolgozni. A nagy „caddik“ úgy beszélt a chassidikus és az askenázi rabbi-világnagyságokról ahogy vallástalan ápicorszemek szokták aposztrofálni nagy rabbijaink autoritását. A satumarei főrabbi, aki körül állandóan tobzódik az egyéni harc és gyűlölet, úgy kezelte a távollevő, tehát védekezni sem tudó, az igazi zsidó jövőért nagy harcokat vívó rabbikat, mintha azok a vallásos zsidóság „megrontói“ volnának. Teitelbaum Joel szava elég volt ahhoz, hogy ezt a szép és nagyszerű gondolatot elvesse magától az erdélyi orth. zsidóság „legfelsőbb fóruma“ és gunyos mosolygás közben tették el az Agudasz Jisroel komoly és megfontolandó beadványát. Erre nincsen erkölcsi és anyagi „földje“ az Irodának, de bizony hitközségi céltalan harcok folytatására, arra igen...

Az erdélyi valódi ortodoxiának nincsen Irodája. Már megszületése idején is hibás volt a kiindulópont. Csakhogy az askenázi velleitási hitközségek vezetőinek nobilitása és nagyrészt gyengeségük eredményezte azt, hogy a mai kreatura megszülethetett. Elnézték azt, hogy egynehány Teitelbaumokat nem eléggé ismerő főrabbi engedélyezte azt, hogy nem létező hitközségek, ahol ádhoc tiz-husz tagból álló minjenek alakulhattak és ezek éppen annyi joggal rendelkező delegátusokat küldhettek a Teitelbaum-csoportból, mint a sokezer főnyi nagy hitközségek, amelyeknek végül mennyiségileg nagyon gyenge szavuk volt már a megalakulásnál is. Ezért történhetett meg az, hogy

mindazok akik a nagy hitközségek által akár mint rabbi, akár mint világi delegátusok meg lettek választva a Központi Irodába, successive olyan kósztokaptak, hogy végül a legnagyobb undorral és kétségbeesetten az ortodoxia jövőjét illetően, elmenekültek az immoralitás epidémiájával telített Irodától.

Állítjuk és bizonyítjuk, hogy az ort.

„MAGUS“ egérirtószert 1 doboz . . . 10 lei.
„BINICID“ patkányirtószert 1 tubus . . . 32 lei.
„PUSZTOL“ svábbogárirtószert . . . 15 lei.

Biztos hatás!

Meg nem felelés esetén tizszeres pénzt adunk vissza!

STERN vaskereskedő Cradea, Piafa
Mihai Viteazui 2. Telefon 8-92.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb
találkozóhelye Bucurestiben
KATZ orth. kóser restaurant
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

Központi Iroda jelenlegi összetételével, irányzatával és a hamisítatlan intézményes ortodoxiát arcucsapó viselkedésével. Erdély valamennyi számottevő hitközségének ellenszenvét vonta magára. Nyíltan kérjük itt, Erdély zsidóságának színe előtt, hogy van-e egyetlenegy nagy, számottevő ort. hitközség is, amelyet az Orth. Központi Iroda működése kielégít és van-e egyetlenegy hitközség is, amely nem itélné el a Központi Irodának az egyéni érdekek által hamis vágyára juttatott, becsületes kezében jobb sorsra hivatott intézményét? Ha leszavaztatjuk nyíltan az erdélyi ortodoxia hivatott tényezőit, természetesen anélkül, hogy azokkal szemben lelki terrort használnánk, nem akadna egy sem, aki inkább ennek az intézménynek megsemmisítését ne javasolná, minthogy továbbra is az Iroda egyetlen férfi rosszindulatú politikájának legyen a labdája, amelyen keresztül rendszersített chéremek, isszurók, hatósági beavatkozások, meszirek, Comisia Interimarek és — igen gyakran — utszéli verekedések fedezéki szervévé válják.

A carei ügy (Fából — vaskarika)

Kinos feltűnést keltett a legutóbbi orth. Iroda gyűlésén a carei hitközség ügyének tárgyalása, amely immár az Iroda központi választmányának néhány gyűlését foglalta le csak azért, hogy Teitelbaum főrabbi által kigondolt felfogás szerint intéztesék el, mégha az nyílt arcucsapása is az ortodoxia felfogásának és érdekeinek. A kultuszminiszterium az elmúlt héten megerősítette véglegesen a carei ort. hitközségi vezetőséget és a beteresztett hitközségi névlajstrom alapján megállapította és értesítette dr Antal István hitk. elnököt, hogy 236 tagja van a hitközségnek és mindazok, szavazati joggal bírnak, akik a hitközségnél adózók voltak a múltban és jelenben. Így természetesen már kétség sem fér ahhoz hogy az Iroda által az ortodoxiából kiszorítani igényelt askenáz zsidók (mégha feleségük saját hájukban is járnak) a közgazgatási fórumok által is, törvényesen hitközségi tagoknak ismertetnek el.

Ez azonban egyet jelent azzal, hogy a carei ort. hitközségben a majoritás az orth. askenáz zsidóság kezeibe került, és ezzel megszűnik az is, hogy Teitelbaum főrabbi hívei átvehessék újból a hitközség irányítását. Ezt természetesen Teitelbaum Joél nem bírja ki. Diktatorikus egyénisége minden erejével azon van, hogy akaratának tüzzel-vassal érvényt szerezzen. Ezért beadványt intézett az Irodához, hogy mindazon hívei, akik külön más „ritus“-ban akarnak tömörülni akár occident, vagy spanyol központi zsidó szervhez csatlakoznak, mégis vallásos ort. zsidóknak tekintendők, akiknek a másik kereten kívül, az erdélyi ort. Központi Iroda is rendelkezésre áll. Célkitűzése ezzel az, hogy Careiben elhintse továbbra is a széthúzásnak és veszekedéseknek, a meszireknek és hatósági beavatkozásoknak magvait, az ő védnökségét elismerő expozitura által. Van azonban az éremnek másik oldala is. Ellensúlyozni akarja a saploncai rabbinak átfogó erejét, amely az ő „kvitlibeizmusának“ hatalmas konkurrenciát teremthet.

Tehát nem a vallás, hanem az „üzlet“ van veszélyben!

Tehát, amikor Teitelbaum Joél ereje és befolyása minden megfeszítésével a Carei (Nagykároly) ügyet a maga javára akarja befolyásolni, akkor nincs egyébről szó mint hogy nem akar egy tőle 36 kilométerre fekvő helységben egy olyan erős „konkurrenciát“, amit a saploncai és veje jelentene. Ő a carei „fiókküzletről“ nem mond le, elég neki a családi konkurrens Sigheten, akinek igazi szent élete a nagy Teitelbaum dinasztia jogutódlási kérdését olyképpen befolyásolja, mi neki kellemtelen lehet. Hiszen már általánosan köztudatba ment át hogy a hatalmi nagytudású és valóban békés és hiva-

tása magaslatán álló sighet-i főrabbit tekintik, mint a Teitelbaum dinasztia évszázados hagyományainak letéteményesét.

Legfájdalmasabb az egész ügyben, hogy ezekhez a kicsinyes üzleti érdekekhez az Irodában még bentlevő eddig jobbérzésű delegátusok is, hallgatásukkal approbációt adnak, nem törődve azzal, hogy megfélemlítjük és lelki-terror alatt való tartásuk az

egyefemes ortodox zsidóságnak beláthatatlan károkat okoznak.

Az orth. Központi Iroda által zártkörűen letárgyalt zárszámadásával, költség-előirányzatával, valamint általában az Iroda ügymenetével, úgyszintén a zsidó sajtó és lapunk kérdésével, legközelebbi számunkban fogunk folytatólagosan foglalkozni.

KURIÓZUMOK

Éliás próféta kiküldöttei a rendőrörszobán

Hajnali 4 órakor a kielcei zsinagógában két paraszt jelent meg és úgy mutatkoztak be, mint Éliás próféta küldöttei. Az egyiket Stefan Stasziowicz-nak, a másikat Jamilian Michowicz-nak hívták. Mindkettő hosszú szakált viselt, vándorbot volt a kezükben és rongyos öltözék fedte a testüket. Beszédjüket a lengyel, ukrán és orosz nyelvekkel keverték, de beszéltek héberül is. Héberül nyilatkoztatták ki többek között, hogy ők Éliás próféta egyenes küldöttei. Fontos misszióval jöttek a próféta megbízásából, hogy közöljék a világ közeli megváltását és a Messiás eljövését, aki már utban is van a földi világ felé. Feladatuk abból áll, hogy figyelmeztessék az emberiséget a megtérésre és a tiz paranesolat betartására.

Először a templomszolgához fordultak, akinek azonban úgy látszik nem volt érzéke a földöntúli üzenetek méltánylásához és értesítette a legközelebbi őrszemet. A kötelességtudó rendőr tisztázni kívánta a személyazonosságát és különösen azt, hogy Éliás próféta miként közlekedett a két egyszerű emberrel. A rendőrségre kísérte őket, ahol újra elmondották, hogy Éliás próféta küldetésében járják az országot. Minthogy pedig ez nem tiltott propaganda, a két követet pár órai kihallgatás után szabadlábra helyezték.

Stasziowicz és Michowicz ezután felkeresték a főrabbit, a lelkészt, a hitközségi elnököt és természetesen a sajtó képviselőit. Pénzt sehol sem fogadtak el, csak száraz kenyeret. Ezzel minden bizonnyal önzetlenségük mellett tettek tanúságot. Kérték azonban a sajtót — mint mondták a próféta egyenes kivánságára — hogy hozzájuk tudomására az emberiségnek küldetésüket, szólítsák fel őket a szombat szentségének megtartására és fordítsák tekintetüket az ég felé. Stasziowicz és Michowicz kivánságának ezton mi is eleget teszünk.

Hét év a világ

Ezzel szemben Mister Wilbur Voliva Zionból már sokkal félelmetesebb hangokat zúdított az emberiség fejére azon a címen hogy kibukott a polgármester választásokon. Ez a bizonyos Zion, el kell áruljuk, nem a cionisták hön áhitott otthona, hanem az Amerikai Egyesült Államok Illionis nevű államának egyik elég jelentéktelen helysége. Innen küldte dörgő szövegét Mister Wilbur a világ felé így: „Mindazok, akik a választásokon el nem szavaztak, elkárhoznak a tulvilági életben. Az Örökkévaló megsemmisíti ezért a tettükért az örök élethez való jogukat. Forradalmak fogják felszántani a világot. 200 millió ember fog meghalni és vérük 200 kilométer utat fog beborítani. A vérükben pedig lovak fognak száguldani. Csak igen kevesen menekülnek meg a halál elől. Egyébként pedig 1942-ben, vagy legkésőbb 1943-ban összeomlik az egész világ.“

Valóban nem csodálkozunk, ha veszély fenyegeti földünket arra a megrázkódtatásra, hogy Mister Wilbur Voliva, akit — sajnos — a zsidó egyház sorozhat fia közé, kiesett a cioni választásokon.

Hét év mindössze még a világ emberek, Mister Wilbur mondja ezt, akinek értesítéseivel kétség sem férhet. Mert az bizonyos, hogy végét járja már a világ, amelyben a bolondok annyira elszaporodnak... Stasziowicz és Michowicz urak ne vegyék rossz néven, hogy az ő szövegük mellett Mister Wilbur szövegét is közöljük az „emberiséggel.“

A párisi aggok újvirágzása

A párisi rendőrség igen érdekes ügyben vezette be a nyomozást, amelyre egyébként igen hamar világosság derült, de hasztalan. Hasztalan, mert bár a rendőrség mindent tud még sem tehet a dolgok ellen semmit a francia demokrácia és alkotmány csorbitása nélkül.

Feltűnt ugyanis, hogy a párisi aggok háza lakói igen gyakori házasságot kötnek a Párisban élő emigráns női menekültekkel. Nem sok, mindössze 40-50 év volt rendszerint a korkülönbség a házasfelek között, de hát mit jelent ez a mindent legyőző szerelem mellett. A krónika ugyan feljegyzte, hogy a házasfelek jobbra csak az anyakönyvvezető előtt ismerkedtek meg, hogy aztán az örök hűség esküje után, soha többé ne találkozzanak. Éppen ez tünt fel a szemfüles párisi rendőrségnek is.

Kiderült, hogy főként emigráns német zsidó nők, akiknek tartózkodási engedélye lejárt és a kormány szigorú rendelete értelmében semmi kilátásuk nem volt, hogy azt meg hosszabbíthassák, férjhez mentek a francia polgárságu aggastyánokhoz és így nem csak tartózkodási engedélyt, nemcsak munkavállalási engedélyt nyertek, hanem mindjárt Franciaország polgárai is lettek. Persze nem kell azt hinni, hogy csak ezek az emigráns nők voltak a számítók és a francia aggok csunyán rászédtek, mert az aggok megkapták a maguk 10 frank tiszteletdíját a boldogító igenért.

A francia rendőrség azt is kiderítette, hogy ezeket a házasságokat egy iroda természetesen közvetítette, illő honorárium ellenében. De miután mindezt kiderítették, le is kellett zárniuk az ügyet. Mert mit lehet tenni az aggok ellen, ha szerelemre gyul a szív és mit lehet tenni egy házasság közvetítőjé ellen, aki a törvény által megengedett módon hozzásegíti a párokat a boldogsághoz. Semmit. És az aggok éppen ezért továbbra megédesíthetik életük utolsó esztendőinek emlékeit a csinos és szöke német Emigránsnőkkel...

Elsőrendű ort. kóser vendéglő Timișoara

Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe költözött át

Timișoara, Tudor Vladimirescu 11

Littoni ház mellett, a híddal szemben

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tammuz 4. Július 5.

Szombat: Tammuz 5. július 6.

Heti szidra: כרה

Heti haftora: ויאמר שמואל

כרה 4

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8:20

gyertyagyújtás 8:25

Istentisztelet kezdete 8:35.

Szombat befejezése 9:30.

Egy bánáti német ujság nyíltan uszít a zsidóság ellen

Timisoaran legújabbban hetilap jelenik meg „Deutsche Volkspost” néven. Az ujság büszkén hirdeti, hogy céja: „für Volk und Heimat” küzdeni. Ebben nem találunk még semmit, de ha olvasni kezdjük, akkor újból meg kell nézni a lap megjelenési helyét. Vajon tényleg a Bánát fővárosában Timisoaran jelenik ez meg, vagy pedig Hitler országából csempészték ide be, mint „Stürmer” és testvérlapjainak egyik diszpédányát? A lap tüzetesen és tendenciózusan foglalkozik a német kül- és belpolitikával és erősen támadja a mérsékelt romániai szász és sváb elemeket. Főleg erős kirohanásokat intéz dr. Muth Gáspár ellen, illetőleg annak mérsékelt politikáját ostorozza és támadja lapjukat a „Banater Deutsche Zeitung”-ot.

De ez ellen nekünk zsidóknak nem lehet kifogásunk, mert ez intern ügye az itteni németeknek. Csak ott kezd érdekelni bennünket, amikor átveszi a jelenlegi német vezetők főprogramját: az antiszemitizmust. Uszít ez a német hetilap. Uszít a kereskedő ellen azzal, hogy a zsidó becsapja a németet, a zsidó orvos ellen, hogy az mérgez, a zsidó ügyvéd ellen, hogy az fosztogat. Egyszóval: uszít minden vonalon. Így például most megnyílt egy zsidó vezetés alatt álló francia nyelvű kisdudóvó, ahova természetesen józan német szülők is járatták gyermekeiket. Erre nevezett ujság június 30-iki számában azt írja: „azt, hogy zsidó gyerekek franciául tanulnak nem kifogásoljuk hiszen általában milyen szép is volna, ha a zsidóság lemondana már a német nyelv használatáról. Sok baj és szerencsétlenség hárult volna el a német népről, ha megértette volna, hogy ezeket a „vérszívókat” távortartotta volna magától.”

Nem akarjuk most ezzel szemben felsorolni a Nobeldíjas, a németeknek dicsőséget hozó zsidókat, nem részletezzük, hogy irodalmi téren Heinetől, Wassermanon keresztül egészen Egon Kisch-ig mit adott a német zsidóság a németeknek?! Erről ne beszéljünk, mert ezt minden józan ember tudja, aminthogy a tudomány, művészet, közgazdaság terén rendkívül sokat adott.

Arórl sem kell sokat írjunk, hogy a német nyelvet a zsidóság tette világnyelvvé. Ezt is tudja mindenki. Talán még ők is tudják a „Deutsche Volkspost” szerkesztőségében. De most az uszítás: üzlet. Üzlet Németországban, de miért lehet ez kiélési lehetőség és „üzlet” nálunk?

Ha jól tudjuk, a németesség Romániában éppen úgy kisebbség, mint a zsidók. Ha jól tudjuk, itt nincsenek privilégizált kisebbségek. Itt nincs és nem is lehet több joga egyiknek, mint a másiknak. Nincs tehát joga egy német lapnak sem támadni a zsidóságot. A zsidógyűlöletet megengedheti magának a Führer Németországban, de nem lehet tünni egy percig sem, hogy itt ver

kilóméternyire a Harmadik Birodalomtól ex pozitúrákat állítson fel a nürnbergi „Stürmer”.

A „Deutsche Volkspost” ne uszítson és ne bontsa meg az ország békéjét és rendjét uszításokkal. Ezt nem szabad türiék a hatóságok és mi is kikérjük magunknak. Itt nem faraghat „páriákat” a zsidókból az uszító német sajtó, mert itt emberi jogaink vannak és véd bennünket az a magasabb állam rezon, amely messzi felette áll, a hitleri „nyugateurópai” eszméknek és elveknek.

Sternheim Gyula, Timisoara.

Itt említjük meg, hogy Oradean, a nap változás pogány ünnepét, amely a pogány ritusban nevelődő új Németország egyik megnyilvánulása, az oradeai német kolónia is, az „öshazához” hasonló formában tartotta meg. 64-en, főleg könnyen szédülő német fräuleinok (köztük sok zsidó kenyerét eszi) Schuster ezredes német konzul vezetésével összegyűltek a szőlőhegyen és éjszaka nagy máglyatűzet raktak. Szőke Brunhildák és Krimhildák, erős, derék Votan ivadékokkal jöttek össze, hogy körüljárják a pogány-kultusz szent tűzét és így adjanak együttérzésüknek kifejezést a pogányság ősi mítoszában tobzódó németesgük mellett. Valószínű, hogy Románia más németlakta helyein is meggyuladtak azon az éjszakán a tüzek, amelyek — nem a világgosságot, hanem a sötétséget terjesztik...

— **Jóforgalmu** orth. kóser étterem családi ok miatt átadó. Érdeklődni **Treuerholtz Arad, Str. Bratianu.**

— **A danzigi zsidók tiltakozása a nemzeti szocialisták atrocitásai ellen.** Danzig. A danzigi hitközség tiltakozó emlékiratot nyújtott át a szenátus elnökéhez, amelyben elpanaszolják, hogy a nemzeti szocialisták állandóan molesztálják a zsidó lakosságot és heccdalokat énekelnek az uccákon. A tiltakozásra, amelyet Grisernek, a szenátus elnökének nyújtottak át, még eddig semmi válasz nem érkezett.

— **Zsidóellenes kilengés Salonikiban.** Saloniki. A zsidó negyedben veszekedés támadt zsidók és görögök között. Ebből nagyszabású tüntetés keletkezett, amelyben nagy tömegek vettek részt. A görög csőcselék támadott, a zsidók védekeztek és számos sebesülés történt. Végül a rendőrség is beavatkozott és széjjelválasztotta a verekedőket, letartóztatott hét görögöt és három zsidót.

— **A Gross-Gaglov-i zsidó települést feloszlatták.** Dortmund. A Gross-Gaglovban felállított zsidó települést a hatóság feloszlatta. Ezzel kapcsolatban a „Westfälische Landeszeitung Rote Erde” azt írja, hogy „a napokban feloszlatták végre azt a települést, amely legjobb bizonyítéka volt a zsidóbarát német politikának. A Gross-Gaglov-i zsidó települést feloszlatták. Ki tudja mennyi ilyen település létesült volna, ha a nemzeti szocialisták nem lépnek közbe. Ha a zsidó azt akarja bizonyítani, hogy „földet turó paraszt” is tud lenni, bizonyítsa be ezt Palesztinában, mert rómet földön nincs ennek tere.”

— **Hitler, a „Stürmer” legszorgalmasabb olvasója.** Nürnbergben kijelentette Julius Streicher a külföldi sajtó képviselői előtt, hogy a „Stürmer” az egyetlen sajtó-organum, amelyet a Führer minden nap elejétől végig elolvas. Jellemző arra, hogy mennyire kiépíti a kémszolgálatát mindenfelé, az az üzenet, amelyet Svájcba adresszál: „Lugano: Szívélyes üdvözlét hirtér. Széven, hogy fajukról megfélekedezett német férfiak és nők zsidókkal érintkeznek Svájcban. Kérjük értesítsen egyes részletekről.”

— **Amerika gyűjtési akciót indít a lengyel zsidóság részére.** New-York. A lengyel zsidók föderációja elhatározta, hogy nagyszabású segélyakciót szervez a lengyelországi zsidóság javára. Az akciót attól függetlenül szervezik meg, hogy az United Jewish Appeal közben nagy akciót folytat le részben a palesztinai zsidóság, másrészt a német és keleteurópai zsidóság javára.

— **Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda.** Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— **Tanítói pályázat.** A Chisineu-cris izraelita hitközség pályázatot hirdet az elemi iskolájában megüresedett tanítói állásra. Kizárólag olyan fiatal tanítók pályázhatnak — nők, vagy férfiak — akik teljesen kifogástalanul beszélik a román nyelvet és oklevelüket román nyelvű állami intézetben nyerték. Fizetés megegyezés szerint. Pályázathoz okmányok hitelesített másolata és fénykép csatolandó. Az állás folyó év szeptember elsején foglalandó el. Comunitatea Bisericeasca Izraelita din Chisineu-cris Judetul Arad.

— **Sacerdotti helyére új képviselőt neveztek be az olasz zsidók a Comité des Délégations Juif-be.** Párisi jelentés szerint a Comité des Délégations Juif-be beneveztek az olasz zsidóság részéről dr. Angelo Orvieto-t, aki az olasz zsidóságot képviselni fogja az exekutívában és a zsidó világkongresszuson, az elhunyt Sacerdotti főrabbi helyett Orvieto ismert olaszországi költő, az olasz hitközség országos szövetségének végrehajtóbizottsági tagja.

— **Négy zsidó, ötven amerikai közül.** New-York. Az „Amavillo Globe News” kiadója Gene Hove olyan ötven amerikai nevet állította össze, akik a jelenkor Amerikájára a legnagyobb hatással vannak. Ezek között négy zsidó van: Brandeis és Cardozo, a legfelsőbb bíróság két magasrangú bírója, Henry Morgenthau jr. az állami kincstár vezetője és a Columbia Radio System elnöke: William S. Paley.

— **A Bne Benjamin szervezet nem vesz részt a cionista kongresszuson.** Jeruzsálem. Nathaniában, a Bne Benjamin szervezet (régii kolonisták fia) gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy bár a cionista szervezetbe tartoznak továbbra is, azonban a luzerni kongresszuson nem vesznek részt.

— **Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.**

Május 15-én megnyílt

Bikszád gyógyfürdő

(Románia Karlsbadja)

javálva híres orvostanároktól az összes gyomor, bél, epekő, cukor, máj, hólyag, prostata és gégefeő megbetegedéseknél.

Rendkívül olcsó szoba és étkezési árak

Külföldieknek ingyen fürdővizum. A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény. A halmei Salamon bérlő a kóser vendéglőt. — Strandfürdő, szénsavas, sós, kénmáj és ásványvíz fürdők, inhalatorium és hydroterapia. Prospektust készséggel küld a fürdő BICSAD (judetul Satu-Mare) Telefon: Satumaren 241. Biesadon 6

— **Mizrachi világkonferencia augusztus 10-én Krakóban.** Jeruzsálem. A Mizrahi világszervezet executiveje elhatározta, hogy a legközelebbi Mizrachi világkonferenciát augusztus 10-ére hívják össze Krakóba.

— **19.520 sékelt adtak el Ausztriában.** Wien. A bécsi sékel-bizottság megállapította, hogy ebben az évben Ausztriában 17.233 sékelt adtak el, amihez hozzá kell számítani a múlt évben eladott 2287 sékelt, és így összesen 19.520 darabot adtak el, amiért is Ausztriából 10-en vehetnek részt a luzerni kongresszuson. Ez a szám 50 százalékkal több, mint amennyit a 18. zionista kongresszusra adtak el Ausztriában.

Küldje gyermekét és jöjjön On is nyaralni a **SCHWARTZ orth. kóser pensióba**

Püspök fürdő

Felntetteknek napi pensio 120 leitől, gyerekek havi 2200 leiért lakást 5-szöri bő ellátást és állandó felügyeletet kapnak.

— **A „Stürmer“ betiltották Amerikában.** Az utóbbi időben New-York-ban és más városokban a nürnbergi szélsőségesen uszító „Stürmer“-t az uccán is terjesztik. Ezért a hatóságok elrendelték, hogy a „Stürmer“ nem juthat be az USA területére.

— **A jugoszláv régensherceg nyilatkozata.** Beograd. Dr. Pijade, a beogradi hitközség elnöke, ebben a minőségben kihallgatáson volt Pál régenshercegnél. A több mint félórás tartó kihallgatáson a régensherceg meleg szavakkal emlékezett meg a zsidóságról, amelynek — szerinte — igen nagy érdemei vannak tudományos kulturális és más téren is. A régensherceg ama kivánságának adott kifejezést, hogy ne tegye nek a délszláv állam területén semmiféle különbséget zsidó és nemzsidó között.

— **Tiencinben nagy zsidó hitközség létesült.** Most, hogy a japán csapatok újból megkezdték az előnyomulást Kína fővárosa felé, legelső megszállott városuk Tiencsin volt, amely arról is nevezetes, hogy ott volt 1914. előtt az osztrák-magyar haditengerészet távolkeleti flotta bázisa, amelyet az entente csapatok hősies ellentállás után elfoglaltak a háború alatt. Tiencsinnek egy és fél millió lakosa van és a kínai emberrengeteg egyik jelentős kikötővárosa. A háború után főleg orosz zsidók telepedtek le és charbini (Mandsukuo) zsidók, akik virágzó hitközségeket létesítettek, amelynek jelenleg 2000 adófizető tagja van. Nagyszerű templomot építettek, egy 500 tagból álló zsidó klubot is létesítettek és nagy az összetartás közöttük. Nemrégiben egy ásatás alkalmából egy zsidó sirkövet találtak, amelyből kibetűzték, hogy 1870-ben egy Saason halt ott meg a híres Saason zsidó család egyik odavetődöt, ivadéka, a jelenlegi angol légügyi miniszter egyik nagybátyja. Sir Philip Saason sanghai multi-millionoshoz kért intézett a tiencini szentegylet, hogy küldjön egy új sirkőre pénzt, mivel újból eltemették az új zsidó temetőbe a megtalált holttestet. A tiencini zsidók jól elhelyezkedtek gazdasági téren, főképen nyersbőrrel és készárukkal kereskednek és sok nagy angol-amerikai cégnek ottani megbízottjai. Legutóbb a Hiac utján odakerült német menekülteket szívesen fogadták, egyiknek 2000 dollárt kölcsönöztek, hogy egy gyógyszerárat létesítsen. A tiencini zsidóság főleg orosz és lengyel zsidókból rekrutálódik, de vannak közöttük olyanok, akik a charbini nyugtalanágok miatt költöztek oda. Most, hogy a japán megszállás alá került, remélhetőleg a zsidók helyzete nem fog rosszabbodni.

— **Hitler braziliai áldozata.** San-Paoló-ból jelentik: Az itteni „O Dice“ című lap a következő tragikus esetet írja meg, amely nagy feltűnést keltett egész Délamerika közvéleményében. Mannheimban volt általi ügyész dr. Erich Hahn, aki a Hitleruralom első napjaiban elvesztette előkelő és nyugodt állását. Emigrált Braziliába, ahol mindent elkövetett, hogy kenyerét megkeresse. Azonban ez sehogyan sem sikerült neki, úgy hogy végső kétségbeesésében idegei felmondták a szolgálatot és megmérgezte magát. A kitűnő ember öngyilkossága az egész emigráns kolóniára mély benyomást tett és a San-Palo-i zsidó közönség megrendülten követte a temetőig dr. Hahn koporsóját.

— **14.000.000 lei bevétel volt az elmúlt évben a csehszlovákiai KKL-nek.** Prága. A KKL országos bizottság jelentése szerint ebben az évben Csehszlovákiában 2 millió csehkorona 14.000.000 lei rekord-bevétel volt a Keren Kajemet Lejiszraelnek. Ehez hasonló összeget csak 1929-ben a palesztinai nyugtalanság után sikerült elérni, de akkor két külön akció volt Masaryk-erdő és Segítség felépíteni akció, míg most a zsidó év végéig még ezt az összeget is tudja fogja szárnyalni az ezévi rekord-bevétel.

— **A „Normandia“ első útjára egy 13 éves zsidó gyerek utazott, akit Roosevelt elnök is fogadott.** A „Normandia“ első amerikai útján résztvett egy 13 éves Rosé Esegut nevű 13 éves fiú, aki a „Paris Soir“ által kiírt pályázaton azt a díjat nyerte, hogy résztvehet a „Normandia“ első amerikai útján. Rosé Esegut egy szegény zsidó emigráns fia, aki egy párisi börtényben dolgozik, aki Vlnából jött néhány évvel ezelőtt Franciaországba. A fiú álmanban sem gondolta, hogy valaha is a világ legnagyobb és legszebb hajóján fog Amerikába utazni. A hajón egy gyönyörű csokrot ayújtott át a fiú a szintén velük utazó Lebrun elnök felségének. Amikor New-Yorkba érkezett, az ottani zsidó újságok tudósítói fogadták, akiknek kedvence lett és minden jóval ellátták. Meglátogatta a zsidó lapok szerkesztősegit és átadta nekik a párisi zsidó tanulóifjuság üdvözlését. Három nappal érkezte után Roosevelt elnök fogadta a zsidó kisiút, a francia nagykövet jelenlétében és az elnök megkérdezte tőle, hogy tud-e angolul. Nem tudok — mondotta a fiú — és meddig maradsz itt — kérdezte az elnök, — Péntekig — mondotta Rosé Esegut. — Van addig elég idő megtanulni angolul? — kérdezte nevetve az elnök és megveregette a gyerek vállát és annak a reményének adott kifejezést, hogy bizonyára gyakori vendég lesz még Amerikában.

— **Meghalt Askenazy professzor, aki a Népszövetségnek Lengyelországot képviselte.** Varsói jelentés szerint meghalt a napokban 69 éves korában a világhírű lengyel történész és diplomata dr. Simon Askenazy. A vezető lengyel előkelőségekhez tartozott. Egyetemi tanári karrierjét 1897-ben kezdte a lembergi egyetemen ahol privat-docenssé avatták és 1907-ben a történelem rendes tanára lett. 1914-ben Askenazy professzor Svájcba költözött. A világháború után Varsóba költözött, ahol élénk szerepet játszott a lengyel politikai életben. 1920-ban Lengyel ország képviselője lett a Népszövetségnek, miniszteri rangban. 1923-ig képviselte Lengyelországot, ahol nagy eredményeket ért el a nemzetközi fórumok előtt. Az ő működése idején ismerték el definitíve a lengyel határokat és kedvezően intézték el a felső sziléziai kérdést. Dacára eme eredményes működésének, a nemzeti antiszemita irányzat nem tartotta tűrhetőnek, hogy zsidó képviselője legyen Lengyelországnak nemzetközi fórumok előtt és visszahívták Genf-be. Amikor meghívták Varsóba tanárnak, akkor az egyetemi tanárok többsége elene szavazott, nyilván antiszemita tendenciák miatt. Szellemi irányzat a lengyel zsidóság asszimiláns rétegének.

— **Meghalt Edmond de Rothschild báró özvegye.** Páris. 82 esztendőskorában meghalt Adelaide de Rothschild báróné, a nagy „nádív“ özvegye, aki a múlt évben huynyt el és akit a zsidó világ mint a jelenkor egyik legnagyobb jótevőjét gyászolta. Adelaide báróné Frankfurt a) Mainban született mint Wilhelm Karl Rothschild leánya. 1877-ben vette feleségül unokabátyja Edmund báró. Az elhunyt matrona mindenben támogatta férjét és Palesztina felépítésének nagy munkájában is segítő társa volt és számos zsidó és nemzsidó filantropikus intézményt istápolta.

— **Mila Valenta ruszinszkói író anti-szemitizmusa.** A szlovenszkói lapokban élénken tárgyalják egy fiatal antiszemita író reklámrükkjét, amivel antiszemita olvasóközönsége előtt mártírnak akarja feltüntetni magát. Mila Valenta, fiatal karpatorussz író „Jehova és Mammon“ cím alatt regényt követett el, melyben a legsötétebb középkori vérvádmeséket is megszegyenítő, valótlán dolgokat írt a szlovenszkói zsidókról. Mikor a zsidó sajtó éles hangon válaszolt az abszurd vádakra, az ifjú író rész fordulatlan minden könyvkereskedő kirakatába kitévette arcképét, a következő sorokkal: „A Jehova és Mammon írója, aki éjnek idején egy szál ingben volt kénytelen menekülni a zsidók bosszúja elől, akik meg akarták lincselni a szimpatikus, csinos írónt.“ A kitűnő, egyéni reklám ellenére nem fogy a könyv...

Jégszekrények,

minden nagvságban legolcsóbb áron **Standard vasbutorgyár, Sr. Aurel Lázár 10.** (Fogházműhely)

— **A „Gazetta Warszawa“ varsói újság megszűnése és a zsidók.** A varsói „Gazetta Warszawa“ néhány nap előtt megszűnt. Az újság megszüntetésének előzményei szoros összefüggésben állnak Pilsudszky marsall halálával. A „Gazetta Warszawa“-ról általában úgy beszéltek, mint a liberális szabadkőművesek által finanszírozott orgánusról. Érthetően kinos feltűnést keltett tehát az a körülmény, hogy a nagy marsall halálakor a lap nem gyászkeretben jelent meg és csupán szűkszavú hírer számolt be a gyászos eseményről. Ekkor derült ki, hogy a lapot nemhogy a szélsőbal, hanem éppen a szélsőjobboldal finanszírozza és Pilsudszky halála után rögtön a hitleri irányzat propagálásához fogott. A felháborodott elfizetők lerendelték a lapot, példányonként sem vásárolták és a hatalmas, spontán társadalmi bojkott most a lap megszűnését hozta maga után. Különös érdekessége ennek az ügynek, hogy egyes jobboldali lapok nem akartak tudomást szereznni a „Gazetta Warszawa“ pálfordulásáról és a lapbukást úgy pertraktálják, hogy „szabadkőműves“ lap bukott meg, holott a dolog éppen fordítva van...

A vese, hólyag epe és gyomorbetegségek legbiztosabb gyógyszere a paptamási „LITHYNIA“ ásványgyógyviz
Udit. Kapható mindenütt! Gyógyít
Lerakatok:

Oradea. Főlerakat Str. N. Filipescu 23. Telefon: 1-76.
Arad. Kardos M. utóda Str. Eminescu 16. Telefon: 6-86.
TIMIȘOARA. Kardos M. utóda Str. Vladimirescu Tudor 30. Telefon: 21-24.
CLUJ. Vilromin Cal. Reg. Ferdinand 70. Telefon: 9-47.
SATU-MARE. Moskovits Béla Str. Corvinilor 19.
TG.-MUREȘ. Csiky Emil.
CAȘEL. Frații Ludescher Str. Gen Moșoiu 4.
BUCUREȘTI. Str. Academia 8. Telefon: 281-40.

PALESZTINA

Néhány érdekes adat a Palesztina-kormány jelentéséből, amelyet a Népszövetséghez intézett. A jelentés szerint Palesztinában a halálozási arányszám 1934. évben a következő volt: Zsidók között 9.53 halálozás esett 1000 lélekre, a keresztények között 16.25 a mohamedánok között 26.68. A születések száma 30.21 születés 1000 lélekre, a keresztényeknél 33.55 a mohamedánoknál 46.56. A természetes népszaporulat a zsidóknál 20.68—1000 személyre, a keresztényeknél 17.31 a mohamedánoknál 19.83 ebből következik, hogy a legnagyobb természetes szaporulat a zsidóknál van, dacára annak, hogy legkevésbé a születés szám, viszont legkisebb a halálozási arány szám is közöttük.

1934. év végén 300.000 zsidó élt Palesztinában (a valóságban valószínűleg sokkal több. A szerk. megjegyzése.) Naturalizációra vonatkozólag a múlt évben 3316 kérvényt adtak be, amelyből 2794-et kedvezően intéztek el. Ezek közül 704 lengyel, 438 orosz, 152 román, 66 német, 354 másország belüli volt és 172 állampolgárságnélküli. 1934-ben 7754 palesztinai utlevelet állítottak ki és 2947-et újítottak meg.

A rendőrség fenntartásának költségei 501.957 fontot tettek ki. A rendőrségnél 43 tiszti állomány van, ebből 34 angol, 6 palesztinai keresztény, 4 mohamedán és 4 zsidó, továbbá 110 inspektor, ebből 23 angol, 16 palesztinai keresztény, 46 mohamedán, 24 zsidó. A leánysejtből, amelynek száma 2270 közülök 671 angol, 298 palesztinai keresztény, 1333 mohamedán és 263 zsidó.

Az iskolákat 40.088 mohamedán gyerekek, 17.454 keresztény és 44829 zsidó gyermek látogatta. (ez utóbbiból 21.585 leány.) 1934-ben 10.862 ember betegedett meg ragályos betegségben, ebből 1170 halálozással.

11 dohánygyár működött az országban, ezek 103.200 kg szivart, 158.520 kg vágott dohányt, 625.832 kg cigarettát, 75.294 kg rágdohányt és 6.848 kg burnotot gyártottak. A dohánytermelés eredménye az országban az elmúlt évben 402.632 kg. volt.

A táviró és telefon szolálat 333.612 font sterlinget vett be a kiadások 206.082 fontra rúgtak. Levélbélyegét 156.278 font értékben használták fel. A légi forgalom 130%-al emelkedett az 1933. évvel szemben.

1.350.750 liter bort állítottak elő 1934-ben 444.269 liter alkoholt és 236.323 liter arakot. A rendőrség lefoglalt 62 kg. hasist 222 kg. ópiumot 20 centigram kokaint és 4.5 santalt. 127 személyt büntettek meg tiltott bódítószerek forgalombahozataláért büntették őket 462 fonttal 6 év 8 hónap és 20 nap fogsággal.

Mennyi elektromos áramot fogyasztott Palesztina a múlt évben? Jeruzsálem kivételével, ahol külön áramfejlesztő van, a Rutenberg művek 35.397 fogyasztónak 9.385 ezer 875 kilowatt áramot szolgáltatott, míg 1928-ban még csak 8.582 fogyasztó össze-

Utazása csak akkor kényelmes és élvezetes, ha olcsó! Ezért, ha

PALESZTINABA

akar utazni, úgy csakis a jól ismert O. R. T. utazási irodához forduljon

O. R. T.

Organizația Română de Turism
București, Str. Lipscani No. 19.

Prospektussal és ingyen információval szolgálnak képviselők: Cluj, O. R. T. Regele Ferdinand ut 33. Telefon 10-26. Oradea, Leitner Zoltán Saguna u. 11. Sighet: Stein Lázár Dr Ion Mihályi ucca 9. Satu Mare: Tevjovitz József Hotel Dacia.

sen 2.973.701 kvatt áramot használt fel.

Az „Ofiziel Gazette” jelentése szerint az utóbbi napokban újabb 19 társaság jegyeztette be magát 75.405 font alaptőkével. Ezek közül két társaság föld eladások céljából alakult 20.000 fonttal, 3 kereskedelmi társaság (ezek közül egy zsidó 8000 fonttal) a szállítási vállalat, 1 társaság gázszolgáltatásra 5000 fonttal, 5 szövetkezet, melyből 2 azal a céllal, hogy a Hadar Hakardelen házakat építsen.

A földtranzakciókra vonatkozólag a népszövetségi jelentés a következőket közli: 156.000 dunam föld cserélt gazdát 8.378.000 font értékben. Ebben az évben zsidók vásároltak nem zsidóktól 62.114 dunamot 1.647.387 font értékben. A telekkönyvbe 36.555 átírás történt az átírási díjakban 330.481 font bevétele volt.

A földtranzakciókra vonatkozólag a jelentés meg, amennyiben az országban átmenetileg munkát vállalnak. Azon turistákra kik átmenetileg bármilyen munkát vállalnak a munkaadó tartozik bejelenteni annál a munka-departementnél amelynek területén a munkavállalási hely van.

A kérvénnyel egyidejűleg egy bizonyos összeget deponálni kell, amelyet visszakap az illető, amikor elhagyja az országot. Előadók, muzikusok stb., akik nem kapnak fix fizetést, de akiket állandóan foglalkoztatnak, nem kell ilyen összeget letétbe helyezzenek. De ezek permanensen tevékenykedni tartoznak.

A Histadrut betegsegélyzője az utóbbi évben erős fejlődésnek indult. 1934-ben 37.299 tagja volt, míg 1933-ban csupán 24277 A betegsegélyző 520 embert foglalkoztatott. Az 5694 évben 119.076 font bevétele volt. A Keren Hajjesod nem járult hozzá a betegsegélyzőhöz semmiféle szubvencióval. Az utóbbi két évben új Röntgen állították fel Haifában, Tel-Avivban és az Emek-kórházban. Sok orvos-specialistát állítottak be és üdülő telepeket, gyermek és csecsemőgondozókat állítottak fel. A rokkanál alap is megnagyobbodott ennek vagyona jelenleg 11.000 font. niusig 26.885 fontot tettek ki, az előző évben 26.885 fontot tettek ki, az előző évi 21.460 fonttal szemben.

A Keren Kajemet földjein, amelyek még nem foglaltak el, nehogy az arabokkal konfliktus támadjon, be léf ültetve a Beisan vidékén 2300 dunam buzával és árpával. Eredmény közepeszerű volt az arafásnál: pro dunam 85 kg. árpa és 90 kg. volt az eredmény.

A jeruzsálemi állatorvosok szervezete beadványt juttatott el a jeruzsálemi egyetem tanácsához amelyben azt kéri, hogy az ország állatállományának fokozottabb védelmére, állítson fel egy kutató intézetet, amely állatgyógyászat, bakterologia és patologiai szakokkal, praktikus képezzenek ki olyan állatorvosokat, akikre nagy szükség van Palesztinában. Kéri beadványukban azt is, hogy a Nemzeti Könyvtárban szekciót létesítsenek, amely kizárólag olyan könyveket gyűjtsön, amely az állatok gyógyításával és fatenyésztéssel foglalkozik.

„Legislative Council” 1936 tavaszán? A „Al Balag” arab újság jeruzsálemi jelentése szerint számítani lehet arra, hogy 1936 tavaszán életbe lép a „Legislative Council”, azaz a palesztinai tanácsadó szervezet. Sir Artur Wachoupe rövidesen Londonba utazik, hogy a gyarmatügyi miniszteriummal együtt elhatározza, hogy Council tagjai nyílt általános választáson választassanak meg — ahogy az a városi tanácsoknál van — vagy pedig nemzetiségek szerint külön. Az arabok a

nemzetiségenkénti választás mellett vannak, nehogy zsidó szavazatok segítségével olyan arabok kerüljenek be, akik nekik szimpatikusak. A „Legislative Council” állítólag 13 arabból 5 keresztényből és 6 zsidóból állana, valamint 10 államhivatalnokból. Ezzel az utóbbival az a cél, hogy a kormány szava döntő legyen. Szavazati joggal csakis palesztinai állampolgárok bírnának. A Council executívéje egy-egy mohamedánból, keresztényből és zsidóból állana. Arab körök már minden elkövefnek hogy az arabok közötti békét helyreállítsák, hogy minél erőteljesebben képviselhesék az arab érdekeket.

BERKOVITSNÉ

Orth. Kóser vendéglője
Oradea, str. Nic. Iorga 19.

Lakodalmak, bankettek részére
elegáns külön terem az emeleten

Lerakták a tel-avivi Habimah színház alapköveit. Junius 19-én nagy ünepségek között lerakták a tel-avivi Habimah színház alapkövét, Sir Artur Wachoupe főkormányzó jelenlétében. Az alapkövetételnek junius 10-én kellett volna megtörténni, de Semarja Lewin halála folytán halasztást szenvedett, mert temetése napja éppen 10-ére esett. A színházépítési bizottság tiszteletbeli tagjai közé tartoznak: Mayer Dizengoff polgármester, dr Chaim Weizman és a Habimah prominens tagja Chana Rovina is. A komité két tagja Bialik és Lewin meghaltak. Az építést Oskar Kaufman vezeti a híres német országai színházépítő, akinek világviszonylatban is kitűnő neve van mint különleges színházépület tervezőnek és építőnek. A színház mellett épül fel rövidesen az új városi muzeum monumentális épülete is.

— Az „elüldözött arabok” meséje. Jeruzsálem. Emlékeztet, hogy a Sir John Hope Simpson jelentése alapján elrendelték azoknak az araboknak összeírását, akik állítólag elvesztették földjüket és így megélhetésüket a zsidók földvásárlása által. A felhívásra 3236 arab jelentkezett, mint „károsult”. Most hivatalosan közlik, hogy az összes panaszokat bevizsgálták és nem találtak több jogos panaszt, mint 650-et.

A hebroni bíróság hat-hat hónapi fogságra és az országból való kiutasításra ítelt két zsidó kommunistát. Két zsidó kommunista Stecher Avraham és Alex Blau nevének a hebroni arabok között kommunista rópcédulákat terjesztettek, amelyben emlékezteti őket az 1929. évi zsidóellenes pogromra, amelyet a brit imperialisták letörttek. A rendőrség rögtönítelő bíróság elé állította őket, ahol egy zsidó rendőrőrmester tolmácsolását nem fogadták el, mert az illető — szerintük — cionista. A bíróság 6-6 hónapra ítélte őket és a büntetés kitöltése után kiutasítják őket az országból.

Megnyílt

GROSZ orth. kóser étkezde

Oradea, Piața Unirii 16 alatt az udvarban
Holdas templommal szemben.

Abonenseket, lakodalmak és bankett rendezéseket vállalunk.

— Dr Licht lett a jugoszláviai cionisták országos elnöke. Belgrad. Novi-Sadon tartott évi konferencián a jugoszláviai cionisták dr Alex Lichtet választották meg elnöknek, aki egykoron a cionista Akciónkomité tagja volt.

A zsidó tanítóképző és rabbiszeminárium megteremtéséért

Fontos határozatokat hozott az erdélyi és bánáti occident hitközségek kongresszusa

A kongresszus aprobálta a bucarestii Consiliul-Centralaba való belépést

Legutóbbi számunkban megemlékeztünk arról a nagyszabású és impozáns gyűlésről, amelyet az erdélyi és bánáti occident hitközségek rabbinátusai és világi tekintélyei vettek részt. Ezzel kapcsolatban írtunk arról az országgraszáló ünnepségről, amelyben a gyűléssel egyidejűleg ünnepelték Princz Ármin hitközségi elnök jubileumát. Kiegészítésül közölhetjük még erről a lélekemelő ünnepségről, hogy három tagu bizottság ment az ünnepeltért, akit szünni nem akaró taps fogadott, amikor a terembe lépett. Dr Adorján Ármin Oradeáról, mint az országos iroda elnöke, a Szövetség nevében üdvözlő közvetlen meleg szavakban a jubilánst és a közmondással szemben megállapítja, hogy lehet valaki igenis próféta a maga hazájában. Legalább is ezt bizonyítja az a meleg és lélekben fakadó szeretetnyilvánítás, amely működése helyén árad Princz Ármin felé. 36 hitközség tartozik az irodához és ezek nevében üdvözlő a satmari hitközség kiváló elnökét.

Princz Ármin válaszbeszédében köszönetét és a neki imputált érdemeket az „előleg” számlán fogja könyvelni, mert azokat inkább az előlegezett bizalomnak, semmint a mult jutalmának tekinti és igyekezni fog ezt az „előleg” kellőképpen munkával és odaadással letérleszteni.

A vasárnapi nagy ünnepségek után, hét fön kezdődtek meg az érdemi tanácskozások, amelyekről részletes tudósításunk a következő:

Hétfőn a Szövetség folytatta az előző nap este ünnepélyesen megnyitott kongresszusát a satumarei hitközség ujonnan épített díszes tanácstermében.

A kongresszusi delegátusok a nyomtatásban is megjelent és kiosztott Évi jelentést tárgyalták és vitatták meg, melynek során örömmel konstatálták hogy a Szövetség az elmúlt évben eredményesen dolgozott Erdély és Bánát hitközségeinek érdekében. Egyhangulag állapították meg, hogy a vezetőség a legnagyobb körültekintések és lelki ismeretességgel járt el minden egyes ügyben és bár költségvetése minimálisan csekély, képes volt eredményesen dolgozni. El is határozta a kongresszus, hogy a Szövetség bevételeit minden erővel fokozni kell és fokozni is fogja, hogy annál munkaképesebb legyen. Elhatározták, hogy az irodai járulékok emelése helyett egy arányos pótdíjat

fizet minden egyes hitközség, hogy senki ne terheltessék túl, de viszont az iroda anyagi függetlensége és teherbírása biztosítva legyen. Az élénk és helyes felszólalásokkal teli vita azzal fejeződött be, hogy a kongresszus egyhangulag elfogadta az évi jelentést, bizalmáról és támogatásáról biztosította a vezetőséget, amely minden nehézség dacára is képes volt eredményesen dolgozni.

Ezekután a zsidó tanítóképzés ügyében folytak beható tanácskozások és mindannyian arra a megállapodásra jutottak, hogy Erdély és Bánát zsidóságának ma jobban, mint máskor égetően szüksége van zsidó szellemben és nevelésben részesült zsidó tanerőkre. Minthogy pedig az állami képzőkben zsidó tanerőket eddig neveltetni nem lehetett, vagy legalább is csak óriási nehézségek által, ami azonban a kérdés nem oldotta meg. Elhatározta a kongresszus hogy az ország többi hitközségei Unioneáival kapcsolatosan el fog járni az illetékes minisztereknél, hogy a zsidó tanítóképzés ügyében olyan megoldást találjanak, amely úgy az állam, mint a zsidó iskolák érdekeinek egyaránt megfelel.

Ugyanilyen fontos problémája Erdély és Bánát nyugati szertartású hitközségeinek a rabbi utánpótlás kérdése is, mivel hogy egész Nagyromániában nincsen rabbi szeminárium és külföldi végzettségű rabbiknak alkalmaztatása érthető különféle nehézségekbe ütközik. Az egész zsidóságnak, amely modern felkészültségű szemináriumot végzett, akadémikus képzettségű, amellelt azonban mély vallásosságú rabbi képzést tart szükségesnek, minden lehető el fog követni a kormánytól, hogy ez a kérdés is kielégítő megoldást nyerjen.

Klein Gyula cluji delegátus indítványára a kongresszus kimondja, hogy felhívja az összes hitközségek figyelmét a zsidó szociális intézmények hathatós támogatására, amely elsősorban is zsidó és szociális kötelesség. A helyi intézményeket a helyi községek kell támogatni, míg az országos relációi intézményekről minden hitközségnek, a maga tehetségéhez képest kell gondoskodni. Ha ezt most elmulasztanánk, úgy szociális intézményeink a pusztulásnak, a megsemmisülésnek lesznek kitéve.

Elhatározza a kongresszus, hogy az ой eredményesen működött targumuresi képző tanfolyamot, melyet az anyagi erők hiánya miatt egyelőre be kellett szüntetni, újból működésbe hívja és e célból úgy a Szövetség, mint a községek is anyagi támogatással fogják annak fenntartását lehetővé tenni. Dr Lövy Ferenc targumuresi főrabbi, aki vezetője, megteremtője és atyai gondoskodója ezen intézménynek megígérte, hogy mindent el fog követni a tanfolyam újból megnyitása és az eredményes munka érdekében.

Eredményes vita fejlődött ki a hitoktatásnak egységes alapokra való fektetése, egységes hitoktatási tanterv megállapítása ügyében. Dr Vágvolgyi Lajos aradi főrabbi aki az elnökség megbízásából egy erre vonatkozó tantervet dolgozott ki, azt előterjeszti és ismerteti. Majd pedig dr Lövy Ferenc rabbi egyesületi elnök, főrabbi, az általa elkészített tantervet ismerteti és ennek kapcsán élénk vita fejlődött ki, melynek eredményeképpen a kongresszus úgy határozott, hogy a tanterveket a közeli napokban Aradon kongresszusra egybegyűlő zsidó tanító egyesület elé terjeszti, hogy azok azt meg-

Használjon rendszeresen kellemes illatú

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja mindenemű járványos és fertőző betegségektől

tárgyalás és véleményezés után saját észleleteikkel együtt az elnökséghez juttassák el, amely a továbbiak felől azután dönteni fog.

Elnök bejelenti, hogy Bukarestben május hó 15-én egybegyűltek az egységes és nyugati szertartású (de rit. occidenta és unitar) hitközségek szövetségeinek delegátusai és kimondták, hogy érdekeik hathatósabb védelme és a közös ügyekben való eredményesebb eljárás céljából megalakítják a „Consiliul Central“-t, a központi tanácsot Bucarest székhellyel. Ebben a tanácsban a regáti Uniunea 10, az erdélyi és bánáti 5, a Cernauti 5 és a Chisineui 5 delegátusai képviselteti magát. Elnöke pedig a regáti Uniunea elnöke. Az Erdélyi és Bánáti Uniunea delegátusait a kongresszus megválasztja és pedig: dr Adorján Ármin, dr Schütz Henrik, dr Fischer József, dr Lövy Ferenc, dr Deutsch Ernő, valamint Nyiri Jenő és Senneniseb Béla hitközségi elnökök. (Azért 7 tag az 5 helyett, mert valószínű egyik másik tag elfoglaltsága miatt nem vehet részt és így gondoskodva van, hogy azért 5 delegátus mindig legyen.)

Ezekután a kongresszus a beterjesztett számadásokat tárgyalja meg, azt egyhangulag elfogadja. Majd a főtákar által előterjesztett jövő évi költségvetést tárgyalják le és azt a póthitel megszavazásával együtt egyhangulag elfogadják.

Dr Fischer Samu satumarei delegátus a hitközségi tisztviselők agkori nyugdíjbiztosítása tárgyában terjeszt elő indítványt melyet a kongresszus elvileg egyhangulag el is fogadott és az elnökséget megbízta annak részletes kidolgozásával és a további szükséges lépések megtételével.

Nyiri Jenő timisoarai hitközség elnökének az ifjúság nevelésének problémájával foglalkozó javaslatát mindenben magáévá tette a kongresszus és elhatározta, hogy e célból megkeresi az összes hitközségeket is, hogy ezzel a problémával behatóan foglalkozzanak és azt megoldásra vigyék. A kongresszus helyesli mindezen elgondolásokat, melyeket a javaslat magában foglal és amely az ifjúság átrétegződési problémájának megoldását magában foglalja.

Végül egyes hitközségi ügyek, panaszok és beadványok megtárgyalása után a kongresszus a késő déli órákban ért véget és délután ugyancsak a Szövetség rendezésében kulturelőadás volt, amelyen dr Feldmann Sámuel sannicolaul-marei-i főrabbi a „Zsidó vallás univerzális felfogása” címen, dr Weinberger Mózes cluji főrabbi pedig „A zsidó ember 24 órája a Talmud lapjain” címen tartottak érdekes és lebilincselő előadást, melyet a színültig megtelt terem hallgatósága lelkes tapsokkal és elismeréssel jutalmazott.

Penzio WEISS

ABBÁZIA (Italia)

(ezelőtt Laurana) ortodox KÖSER családi ház minden kom'ortál.

Elismerten kitűnő konyha

Napi penzio 20 lirától

Kérjük mindenütt az

»ACBA-IUCIA«

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gvártja:

Breckner János r.f.

Alba-Iulia

A világi hitközségi delegátusok befolyásának respektálása mellett alakult meg a ruszinszkói központi iroda

Junius 25-én, kedden délután 3 órakor az uzhorodi hitközség nagytermében tartotta meg alakuló ülését a pod-ruszi központi iroda. A gyűlésen résztvettek a következő hitközségek: Uzhorod, Mukacevo, Chust, Velkyberezna, Slatina, Vilok, Jasina, Volova, Irsova, Perecsin, Teresva, Sevljus, Svaljava, Absa, Visok (kormánybiztos) Bilok, továbbá a következő rabbik: a kászoni, chusti, tacevoi, bylkei, vereckei, javrei, sevljusi, byloki, bocskoi, palacni, svaljavai, harincsi, szerednei, benedikovici, munkacevii, bereznai, vyski, dolhai, perecsini, valchovici, karlovai, összesen 22 hitközség, 27 közül 60 delegátussal. Távoltartották magukat a rahoi, beregszászi, rosvigovi és a técsői hitközségek. Dr László Gyula uzhorodi hitközségi elnök megnyitja az ülést és üdvözlő a megjelent rabbi és világi delegátusokat. Rámutat arra, hogy mennyi fáradságba került, amíg sikerült megszerezni az engedélyt a pod-ruszi hitközségek központi irodájához. Ezután felolvassák a kormányzó üdvözlését, amely eredményes munkát kíván a konferenciának.

Mielőtt a gyűlés megnyitja volna, a volovai főrabbi javaslatot terjeszt be, hogy hárman jelenjenek meg az uzhorodi főrabbinál, aki sértve érzi magát, a meghívás módja miatt és ezért nem akart eljönni a konferencia megnyitására. Dr László Gyula biztosította a delegátusokat arra vonatkozólag, hogy mindent elkövetett, hogy a főrabbi eljőjön. Tekintettel azonban arra, hogy ennek dacára sem jött el, csatlakozik az indítványhoz és vezetése mellett még két delegátus felkereste az uzhorodi főrabbit, aki félóra múlva eljött az ülésre és átvette az elnöklést. Elnöki bevezetőjében megindokolta, hogy miért nem jött azonnal és erősen kritizálta az alapszabály-tervezet ama pontját, amely kimondja, hogy választott bíróság esetén, világi elnöklet alatt is összeülhet és nem lényeges, hogy a bíróság elnöke rabbi legyen. Követeli, hogy olyanokat válasszanak a vezetőségbe, akik a valóságosság minden kritériumának megfelelnek. Utána a munkacevói főrabbi beszélt hosszasan és az uzhorodi főrabbi javaslatát támogatja.

Kedvező hatást váltott ki, hogy ezután a munkacevói főrabbi nem bántott meg egyetlen pártot és személyt sem. Kritizálja azonban azokat a rabbikat, ezek nevét nem említette ugyan, akik a különálló pod-ruszi központi iroda ellen dolgoznak és azzal végzi beszédét, hogy felejtsek el a multat

és eredményes munkálkodást kíván a jövőre nézve.

Ezután az uzhorodi főrabbi megindokolta javaslatát és további közreműködését teszi függővé, hogy javaslatát elfogadják-e vagy sem. Erre Slomovits H. slatinai delegátus azt a kérdést vetette fel, hogy miképpen lehet megállapítani egy bálboszról, hogy istenfélő-e vagy sem?

Erre nagy tumultus támadt, mire a munkacevói főrabbi azt ajánlotta, hogy egy ötös rabbibizottságot küldjenek ki, a vallási kérdések letárgyalására. A konfliktus és lármája még erősödött és azzal fenyegette a konferenciát, hogy anélkül, hogy érdemlegesen megalakulna, széjjelmennek a delegátusok. Fischgrund főtitkár követeli a választások azonnali keresztülvitelét, míg a volovai főrabbi követeli a vallásosok megválasztását a vezetőségbe és erősen dicséri a bratslavai központot.

Dr László Gyula kijelenti, hogy a központi iroda nem csak a főrabbi, hanem a hitközségi tagok képviselője is és minden hitközség tudja hogy olyan delegátusokat küldjön be, akik érdekeit megfelelően képviselik. A világi delegátusok nem kisebb értékűek és nem szorulnak ellenőrzésre, véleményük nyilvánítása tekintetében. Fűdji, hogy mi a teendőjük. A szónok hangsúlyozza, hogy ez a kérdés, az egész eddigi munkát felboríthatja és kéri, hogy szigorúan ragaszkodjanak a napirendhez.

A főrabbi javaslatát a konferencia elutasította. Kiküldötték egy jelölőbizottságot a következő delegátusokból: Braun Mór és Weiser Mihály Uzhorod, Schwarz Mór Vilok, Zissovits Jenő Királyháza, Landau Chaim Chust, Zipser Adolf Jasina, Seidmann Josua Munkács és három rabbi, Landau verecke, Adler Sereďnei és Schereiber bereznai rabbik.

A jelölőbizottság két óra hosszáig súlyos harcokat folytatott egymással, amíg meg tudott egyezni a jelöltekben és a plénum előtt folytatódott a harc, mivel két listát állítottak fel. Egyet a hivatalos jelölőbizottság és egy ellenzéki. Este 9 órakor hirdette ki az elnök a választás eredményét és az elnökségben következők lettek megválasztva: Schönberger Hermann hitk. elnök Uzhorod, Fried Aizer Munkács, Davidovits Benő hitk. elnök Chust, Elnökségi póttagok: Schwartz Mór Vylok és Zissovits Jenő Királyháza. A késő éjszakai órákban történt meg a választás többi része és 20 tagú világi és 10 tagú rabbiválasztmányba a következők lettek megválasztva: Gellisz Mór, Braun Mór, Stern Fülöp, Uzhorod, Schirsel Jecheskel, Spiegel Henrik, Kallus L. Munkács, Landau és Wiedermann Chust, Miksa József Sevljus, Himmel Herman, Róth József Berezna, Zipser Adolf Jasina, Slomovits Lázár Slatina, Grünberger Márton, Kralovo Tisa (Királyháza), Goldberger Dolha, Kleiman Joél Verecke, Steinberger József Volova, Herskovits Herman Sereďna, Berger Számy Irsova, a főrabbi közül a munkacevói, uzhorodi, chusti, kászoni, volovai, bylkei, sevljusi, benedikovisi, sereďnai, bicskovi rabbik és a választott bíróságba a verecke, teresvai és harincsei főrabbi. A világi tagok választott bírósága: Schwartz Mór Vilok, Seidmann Jesaje Munkács, Weiser Mihály Uzhorod.

Dr László Gyulát egyhangulag az elnökség disztagjának választották meg. A konferencia üdvözlő táviratot küldött Masarik köztársasági elnöknek Malypetr miniszterelnöknek, a kultuszminiszternek, a belügyminiszternek és Rosypál pod-ruszi kormányzóknak. Éjjel 2 órakor végződött a gyűlés és ezzel megalakult a pod-ruszi központi iroda. Szerdán megválasztották ugyan

ezekből a delegátusokból a gazdasági bizottságot és a rabbinusi kollégiumot, amelynek tagjai az uzhorodi, munkacevói, volovai, szeredi és szőlősi főrabbi.

Amint látjuk, míg az erdélyi iroda ügymenetében semminéven nevezendő beleszólása a világi tagoknak nincsen, addig a pod-ruszi ujonnan alakult irodában megfelelő súlyt reprezentálnak.

Smuts generális megint az antiszemitákat

Johannisburgból jelentik: A délafrikai Board of Deputies 11. kongresszusán az elnök egy levelet olvasott fel, amelyet Smuts generális intézett a kongresszushoz. Smuts, aki jelenleg Délafrika igazságügyminisztere és volt miniszterelnöke, mindenkor szeretettel támogatta a zsidóságot.

— Legnagyobb sajnálatomra azt kell észlelnem, hogy dacára a korábbi számos figyelmeztetésnek, különböző mozgalmak, még mindig antiszemita irányelveket követnek. Megragadom az alkalmat, hogy egy már korábban leadott nyilatkozatomat ez alkalommal megismételjem. A törvény és a rend minden körülmények között meg kell óvassék és ha azok, akik azt követelik, hogy a faji és vallási különbségek miatt az ittlakó emberek között ellentétek merüljenek fel, az fogják tapasztalni, hogy ebből kellemetlenségeik származnak, akkor ezért csak önmagukra vessenek. A rendőrség és mindazon szervek, amelyeknek a rendre való felügyelet a feladatuk, nagyon vigyáznak azokra, akik ezt a veszedelmes propagandát űzik. Abban a világban, amely teli van különböző nehézségekkel, a délafrikai nép zsidó része, a gondokból és problémákból még a reászabottnál is többet kapott. Ugy a magam, mint a kormányzó kollégáimnak ez a leghőbb óhaja és jókívánása, hogy ezek a felmerült problémák megoldásához kongresszusuk jó munkával segítsen.

A beregszászi állami iskola igazgatója kényszeríteni akarja a zsidó tanulókat a szombat megszegésére

A beregszászi orth. izraelita hitközség évekig zsidó felekezeti iskolát tartott fenn. A hitközség vezetősége évekkel ezelőtt az iskolaügyi referátussal történt megállapodás után ezt az iskolát csehnyelvi állami iskolává változtatta át, azonban továbbra is csak zsidó felekezeti gyermekek látogatják az iskolát.

Minthogy az 1099—1923 számú miniszteri rendelet értelmében azokban az iskolákban, ahol 50%-nál kevesebb zsidó gyermek látogatja az iskolát, — a zsidó gyermekek szombaton és ünnepnapokon az istentisztelet idején nem kötelesek az iskolát látogatni, — természetesen a szülők nem küldték gyermekeiket iskolába.

Az iskola igazgatója azonban minden egyes esetben feljelentést tett a gyermekek szülei ellen és a járási hivatal iskolamulasztásért súlyos büntetésekkel róttá meg a szülőket.

A kongresszusi (chaszid) hitközség titkársága ezért e hét folyamán interveniált az ügyben Pánek iskolaigazgatójánál, aki kijelentette, hogy nem hajlandó a szombati és ünnepnapon szünetet engedélyezni.

A hitközség titkársága figyelmeztette az igazgatót arra is, hogy ebben a kizárólagosan zsidók által látogatott iskolában szombaton és zsidó ünnepnapokon a tanítást a fennálló törvények értelmében — teljesen szüneteltetni kell, az igazgató azonban hajthatatlan maradt.

Pánek igazgató ezen eljárása ellen a legerélyesebben tiltakozik Beregszász zsidó lakossága, akik a zsidó iskolát követelik.

Hétről-hétre

Páris. Henry Bergson, a híres francia filozófus, nyilatkozatot adott a lapoknak, amelyben erélyesen megcáfolja azt a „Germania” berlini lap által világgá bocsátott hamis hírt, mintha ő régebben áttért volna a katolikus hitre.

Chikago. Henry Wolf, a nemrégiben itt elhunyt ügyvéd, egy millió dollárt hagyományozott egy Chikagóban létesítendő zsidó kórház céljaira.

Aleppo. A szíriai francia hatóság a felsőbb iskolákban elrendelte a héber nyelv kötelező tanítását. Ezzel nyíltan azt a célt szolgálják, hogy a Palesztina és Syria között folyton élénkülő kereskedelmi forgalomra, előkészítsék a jövő generációt.

Boston. A Massachusetts állambeli Cambridge városának Harvard egyeteme Albert Einsteint, a világhírű zsidó tudóst tiszteletbeli doktorrá avatta. A Harvard egyetem, az Egyesült Államok legtekintélyesebb tudományos intézete. Ismeretes, hogy a múlt évben Hitler személyi titkára Hanfstaengl nagyobb alapítványt akart tenni az egyetemmel létesíteni, németeknek amerikai egyetemeken való tanulásának lehetőségét előmozdítani, de ezt az alapítványt az egyetem nem fogadta el.

— **Frankfurtban sem kívánatosak a zsidók.** A „Frankfurter Volksblatt” szerint Ginnheim nevű kedvenc kiránduló helyen nyolc vendéglő közül hétben kiírták, hogy zsidók látogatása nem kívánatos. Ugyanazok ez a lap írja, hogy Brantanobadot sok zsidó kereste fel piunkösdkor, akik részben Giessenből jöttek, mivel ott megtitották nekik, hogy fürödhessenek.

— **Magdeburgban zsidóellenes tüntetések voltak.** A lengyel távirati ügynökség jelentése szerint Magdeburgban nagy uccai tüntetések voltak azon alkalomból, hogy Hirschland nevű kikeresztelkedett zsidót 10 évre elítélték „fagyalmazás” címén. A tüntetésekre a jelt Karl Holz adta meg a „Stürmer” munkatársa, aki erre az alkalomra Magdeburgba utazott.

Veszedelemes zsidóellenes kilengések Yemenben. A Yemenből érkezett megbízható híradások szerint ott újabb tervszerű zsidóellenes megnyilatkozások vannak, melyek a zsidó lakosság körében pánikot eredményeztek. Yemenben olyan plakátokat ragasztottak ki, amelyek Jeruzsálemből származnak s amelyek azt hirdetik, hogy a zsidók elpusztították a mosékat, közöttük az „Al Burak” nevű mosét, amelyet a panaszfal belsejében építettek. A yemeni vallási hatóságok ezeknek a hazugságoknak alapján böjtöket rendeltek el és tiltakozó gyűléseket tartottak a moséokban.

Az oradeai Mizrachiban július 6-án szombaton délután 6 órakor Róth Albert és Friedman Mojse Jehuda tart előadást Friedman Armin ügyvezető elnök 14 éves fia, aki a napokban Palesztinába utazik, hogy ott folytassa tanulmányait. A zseniálisnak is mert ifjú előadása iránt élénk az érdeklődés a közönség körében.

Tőzsdejelentés

az oradeai terménytőzsde hivatalos jelentése július 2-áról:

Buza 78 kg.	3.85
Árpa	2.50
Rozs	2.85
Zab	3.10
Tengeri	2.85
0 liszt 6.70, kenyérliszt 6.10, korpá 2.40, tökmag 4.60, napraforgó 3.20, k. reepe 4.80, bálnai reepe 4.60. Árak per 100 kg. értendők az Oradea állomás.	

A vidéki olvasóközönségünk óhajára megantól hetenként közölni fogjuk az oradeai terménytőzsde hivatalos adatait, tájékoztató és véget!

— **Bozsek-fürdő.** Megbízható orth. kóser, Hoffmann-féle vendéglő. Átalakult Klein Miksa targu-muresi gyümölcskereskedő bejárulása által. Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk június 14-iki számában Halmos Hugóné aláírásával egy felhívás jelent meg, amely félreértésre adhat okot mivel ott mint a Wizo KKL. biztos szerepel és mint ilyen kéri az Iliescu bankház helyi fiókjának a cionisták által való támogatását. A közlemény alá tévedésből került az a kitétel, hogy a „Wizo KKL biztos”, mert Halmosné urnő nem ebben a minőségében kéri a zsidó hitközség támogatását mivel tiszteletbeli állását nincs szándékában ily célokra felhasználni.

* **Járási székhely főterén levő kávéház,** étterem, kocsmá italmérési joggal teljesen jókarban levő ingatlannal együtt elköltözés miatt eladó, vagy bérbeadó. Bővebbet Weisz Ignátnál Salard (Jud. Bihor.) Central kávéház.

Szerkesztői üzenet

Indexen. Ön azt hiszi, hogy ez a cluji „indexre tevés” nekünk fáj? Ön azt gondolja, hogy Ullmann Ábrahám, aki „örömmel állapítja meg stb.” olyan egyéniség, akinek szava mérvadó ebben a kérdésben? Ön így véli, hogy amiért egyetlen egy főrabbinak, világi tevékenységét, mély belenyúlását a politikai és hitközségi életbe, rosszaljuk és támadjuk, az már „vallás” vagy „zsidóellenes”? Kérdezzük, kit nem ászterolt eddig a satmari főrabbi? Hány vallásos és intakt főrabbi, sakter, hitközségi alkalmazott és tiszteletbeli világi tisztséget viselő férfiú él Erdélyben, Szlovákiában és másutt is, akire ő könnyelműen kimondja a szentenciát? Hány tizezer kiló húst evett meg Erdély vallásos zsidósága, amelynek levágása szerinte nem volt „kóser”, mert az illető sakter vagy rabbi nem tartozik hivei közé? Hány kimondott caddik, kezdve a „szpinker”-tól végig, lett chérembe téve, ászterolva, kivégezve, agyonütve és kiközösítve, aki nem hiva a 36 közül a „legelsőnek”? És némán hallgattak, megfélemlítve a többiek, akik az asztal körül ültek? Miért?!

A betűt megölni nem lehet. Ezt nem tudták évezredek óta, kezdve a legelső autodefektől, végig a spanyol időkön egészen Hitlerig, aki szintén könyvet égetett — egészen a satmari tirannusig. Máglyára a betűvel, ez az ő elve, ezért mondta már ki régen, hogy sem világi, de főleg hitközségek által fentartott elemi iskolába sem járhat rendes zsidó gyermek. Ebben a satmari caddiknak igaza van. Mert ahogy ő analfabéta minden világi betűvetésben, úgy követeli ezt azoktól, akik hivei közé számítják magukat. Mert hiszen aki írni, olvasni tud, németül, magyarul vagy románul, az már nem állhat be a satmari „rohamosztag”-ba. Ne féltse Ön a betű hatalmát. Mi egyszerű kis ólomkatonákkal mentünk neki ennek a „világhódító”-nak, de mint a történelem tanítja, még erősebb, nagyobb és hatalmasabb tirannusok is legyőzettek az ólomkatonától, mint a satmari caddik.

Nem félünk a farkasoktól, a jajlisoktól, az ábrahámoktól. Csak azért nem, mert az igazság velünk van és az igazság világító napja el kell izzá a sötétség bagoyszerű sötét árnyékait. Megyünk a magunk útján, nem félünk és nem ijedünk meg. Hisszük, valljuk és hirdetjük, hogy győzni fogunk! A vallásos zsidóság meg kell értsen bennünket és meg is fog érteni, mert küzdünk az ő érdekében történik és még háls lesz nekünk örökre, amiért küzdünk a hazugságok és gyűlölködések ellen.

Zsidó humor és kis zsidó történetek

Igazmondások

Írta: LEOPOLD SÁMUEL (Senta)

Sok asszony tudja, hogy a vőlegényétől sok szép levelet kap.

De hogy azokat ki írja: — azt már nem tudja.

Sokan tudják, hogy az Ember, a teremtés koronája.

De azt már nem tudják, hogy ezt a koronát nem szabad aprópénzre felváltani.

Sokan tudják a jómodort társaságban színelni.

De otthon családi körben már nem tudják.

Sokan tudják, mi árt egészségiüknek.

De azt megtagadni maguktól — nem tudják.

Sokan ismerik a vagyonszerzés titkát, De a vagyon megtartásának a titkát nem tudják.

Sokan tudnak bölcsen gondolkozni. De okosan cselekedni nem tudnak.

Sokan tudják, hogy hitvestársukat nagyon szeretik.

Ellenben nem tudják, hogy mást még jobban szeretnek.

Sokan mindent meg tudnak becsülni. De saját maguk becsületét nem bírják kivívni.

Sokan mindent meg tudnak érteni. De megértők nem tudnak lenni.

Sokan panaszkodniak, hogy a „Népünk”-et nem kapják pontosan.

De hogy pontosan előfizessenek, azt már nem tudják.

A legnagyobb zsidó esemény a bánat enyhítése

Rabbi Jiszroel Szalamt apjának Jahzeitján kaddist akart mondani a templomban. Az imádkozók között volt egy ember, kinek aznap volt lánya halála évfordulója. Rabbi Jiszroel látta, hogy az ember nagyon bánkodik, hogy nem mondhat kaddist leánya lelki üdvéért. (T. i. ott egy minjennél csak egy mondhatott kaddist.) Rabbi Jiszroel erre lemondott a jogáról és átadta az embernek. Az imádkozók csodálkoztak:

Rabbi Jiszroel lemond a kaddisról apja halála napján? Mire Rabbi Jiszroel így felelt:

— Száz kaddisnál is nagyobb üdvösség az apám lelkének, hogy alkalma volt enyhíteni egy zsidó bánatát.

Raktárunkon levő siremlékek

minden elfogadható áron eladók

Veiszlovits Adolf és fia

Oradea, Bul. Reg. Ferd. No. 13.

— **Eljegyzés.** Káhn Etus (Cluj) és Krausz József (Oradea) jegyesek.

— **Aranylakodalom.** Kiselstein Lajos és neje Gubmann Háni július 21-én tartják 50 éves házassági évfordulójukat Clujon.

Nyomatott Pásztor Ede köríorgógépén Oradea

Fűző és melltartó különlegességek
FUCHS MANCI fűzőszalonjában Oradea, P. Mihai Viteazul 11-a (Ullmann-palota)